

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 95/2551

เรื่อง หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด และด้านปฏิบัติการ ไม่ต่ำกว่าระดับที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด นั้น

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงกำหนดแนวทางการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการตามประกาศฉบับนี้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ประเมินระดับเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการที่เหมาะสมกับความซับซ้อนของการดำเนินธุรกิจ ระดับความเสี่ยง รวมทั้งระบบการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของตนเอง โดยหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการฉบับนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อ้างอิงแนวทางจากส่วนหนึ่งของ The First Pillar – Minimum Capital Requirements ใน International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards - A Revised Framework (Comprehensive version : June 2006) ของ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS)

เมื่อธนาคารพาณิชย์คำนวณได้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะต้องนำมูลค่าดังกล่าว ไปคำนวณรวมกับสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาด และสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต เพื่อประเมินความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ต่อไป

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 มาตรา 30 และ มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศนี้

พ.ส.ป.10-งท30008-2551112 ๗

งท 300 วันที่ ๕ พ.ย. 2551

5 สัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มุ่งการเติบโต พนักงานมีความสามารถสูงและอุทิศตนเพื่อดูแลเศรษฐกิจให้ผ่านพ้นความผันผวนได้อย่างราบรื่น

http://www.bot.or.th บริการข้อมูลอัตโนมัติ 24 ชั่วโมง โทร. 0-2283-6789

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกธนาคาร

4. ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

หนังสือเวียนที่ ธปท.ผนส.(22)ว.421/2549 เรื่อง นำส่งร่างหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II หลักการที่ 1 เรื่อง หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (Final Draft) ลงวันที่ 27 มีนาคม 2549

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational risk)” หมายความว่า ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความไม่เพียงพอหรือความบกพร่องของกระบวนการควบคุมภายใน บุคลากรและระบบงานของธนาคารพาณิชย์ หรือจากเหตุการณ์ภายนอกธนาคารพาณิชย์ รวมถึงความเสี่ยงด้านกฎหมาย (เช่น ความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้อง ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย หรือถูกทางการเปรียบเทียบปรับ รวมทั้งความเสี่ยงจากความเสียหายที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความนอกศาล เป็นต้น) แต่ไม่รวมความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic risk) และด้านชื่อเสียง (Reputational risk)

“รายได้จากการดำเนินงาน (Gross income)” หมายความว่า รายได้ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 1)

“ยอดคงค้าง” หมายความว่า เงินให้สินเชื่อรวมดอกเบี้ยค้างรับ และมูลค่าตามบัญชี (Book value) ของเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนในบัญชีเพื่อการธนาคาร (ไม่รวมรายการนอกงบดุล) ก่อนหักเงินสำรองที่กันไว้ ยกเว้นกรณียอดคงค้างที่กันสำรองไว้เต็มจำนวนแล้ว ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้นำเงินสำรองที่กันไว้ดังกล่าวมาหักจาก

ยอดคงค้างได้ การคำนวณยอดคงค้างในแต่ละปี ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่าเฉลี่ยของยอดคงค้าง สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี 6 เดือน จำนวน 2 วง

“ฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ” หมายความว่า ค่าที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ ทั้งนี้ ค่าฐานเงินกองทุนขั้นต่ำ สำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการไม่เท่ากับเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงตามกฎหมาย เนื่องจากเป็นค่าที่คำนวณจากอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำ ที่ร้อยละ 8 ซึ่งต่างจากอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำตามกฎหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด สำหรับธนาคารพาณิชย์แต่ละประเภทแตกต่างกัน

“มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ” หมายความว่า ค่าระดับ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่คำนวณตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อใช้ในการ คำนวณรวมกับสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตและสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดเพื่อหาเงินกองทุนขั้นต่ำ ที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงตามกฎหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการไม่ได้เกิดจาก สินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์เหมือนความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านตลาด จึง ไม่มี สินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการที่แท้จริง แต่เป็นเพียงมูลค่าเทียบเท่าเท่านั้น

5.2 หลักการ

หลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการตาม ประกาศฉบับนี้กำหนดวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการไว้สองทางเลือก คือ Basic Indicator Approach (วิธี BIA) และ Standardised Approach (วิธี SA-OR) เพื่อให้ธนาคาร พณิชย์เลือกใช้ตามความเหมาะสม โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องพิจารณาจากความซับซ้อนของ การดำเนินธุรกิจ ระดับความเสี่ยง รวมทั้งระบบการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของตนเอง โดยทั้งสองวิธีข้างต้นใช้รายได้จากการดำเนินงานเป็นค่าตัวแทน (Proxy) ในการคำนวณมูลค่า เทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีรายได้จากการดำเนินงานสูงจะ มีความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จะมีมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยง ด้านปฏิบัติการสูงและจะต้องดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงปฏิบัติการในระดับที่สูง เช่นเดียวกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้มีทางเลือกภายใต้วิธี SA-OR คือ Alternative Standardised Approach (วิธี ASA) ซึ่งอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้ยึดคงค้างเป็น Proxy ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการของสายธุรกิจ Commercial banking และ Retail banking แทนการใช้รายได้จากการดำเนินงาน เนื่องจากยึดคงค้างอาจจะเป็น Proxy ที่ดีกว่ารายได้จากการดำเนินงานในสายธุรกิจดังกล่าว

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี SA-OR หรือวิธี ASA จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในข้อ 5.6 ด้วย

5.3 หลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

5.3.1 ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการตามวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) Basic Indicator Approach (วิธี BIA) ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5.4

(2) Standardised Approach (วิธี SA-OR) รวมถึง Alternative Standardised Approach (วิธี ASA) ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5.5

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องเลือกใช้วิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการที่สอดคล้องกับลักษณะและความซับซ้อนของการดำเนินธุรกิจ¹ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยคาดหวังให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีการทำธุรกิจเต็มรูปแบบ² เลือกใช้วิธี SA-OR เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยซึ่งมีขอบเขตการประกอบธุรกิจที่จำกัดกว่าธนาคารพาณิชย์อาจเลือกใช้วิธี BIA

¹ ในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ขาดความน่าเชื่อถือ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะสั่งการให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการตามที่เห็นสมควรตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ

² ธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบ หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

5.3.2 ให้ธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้ Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วยวิธี SA-OR เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ

5.3.3 หากธนาคารพาณิชย์ต้องการเปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยให้ดำเนินการดังนี้

(1) กรณีที่เปลี่ยนแปลงจากวิธีที่ซับซ้อนน้อยกว่าเป็นวิธีที่ซับซ้อนมากกว่า ซึ่งได้แก่ เปลี่ยนแปลงจากวิธี BIA เป็นวิธี ASA หรือ จากวิธี BIA เป็นวิธี SA-OR หรือ จากวิธี ASA เป็นวิธี SA-OR ธนาคารพาณิชย์ต้องยื่นขออนุญาตพร้อมเอกสารแสดงการจัดแบ่งรายได้จากการดำเนินงาน และ/หรือยอดคงค้าง ตามประเภทสายธุรกิจโดยวิธี SA-OR หรือวิธี ASA และแบบประเมินความพร้อมของธนาคารพาณิชย์ในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการโดยวิธี SA-OR และวิธี ASA (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 2) ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจากวิธี BIA ไปเป็นวิธี SA-OR หรือวิธี ASA ให้กรอกข้อมูลตามแบบประเมินความพร้อมฯ ให้ครบถ้วนทุกข้อ และธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจากวิธี ASA ไปเป็นวิธี SA-OR ให้กรอกข้อมูลตามแบบประเมินความพร้อมฯ เฉพาะข้อ 4 และนำส่งที่ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน สายกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งเอกสารสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องยื่นขออนุญาตล่วงหน้าก่อนงวดการบัญชีที่จะเริ่มใช้วิธีการคำนวณวิธีใหม่ไม่น้อยกว่า 3 เดือน

(2) กรณีที่เปลี่ยนแปลงจากวิธีที่ซับซ้อนมากกว่าเป็นวิธีที่ซับซ้อนน้อยกว่า ซึ่งได้แก่ เปลี่ยนแปลงจากวิธี SA-OR เป็นวิธี ASA หรือ จากวิธี SA-OR เป็นวิธี BIA หรือ จากวิธี ASA เป็นวิธี BIA ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี โดยจะต้องมีเหตุผลอันสมควรเป็นกรณีพิเศษเท่านั้น

5.3.4 ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ใช้วิธี SA-OR และวิธี ASA ก่อนที่ประกาศฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้ใช้วิธีดังกล่าวตามประกาศฉบับนี้ โดยไม่ต้องยื่นขออนุญาตใหม่

5.3.5 สำหรับกรณีพิเศษ (Exceptional case) ที่มีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามข้อ 5.6.2 เช่น มีเหตุการณ์ที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ หรือมีการควบหรือรวมกิจการ (Merger and acquisition) หรือมีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญ เป็นต้น ให้ธนาคารพาณิชย์ยื่นขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี

5.4 Basic Indicator Approach (วิธี BIA)

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจากค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปีของผลคูณค่าคงที่ 15% กับรายได้จากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ในกรณีที่รายได้จากการดำเนินงานในปีใดมีค่าติดลบหรือเท่ากับศูนย์ให้ตัดรายได้ดังกล่าวออกจากตัวเลขและตัดปีดังกล่าวออกจากจำนวนปีในตัวอย่าง และหลังจากนั้นให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วยการนำ 12.5 คูณด้วยฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตามสูตรการคำนวณต่อไปนี้

$$ERWA_{BIA} = 12.5 \times K_{BIA}$$

$$K_{BIA} = \frac{\sum (GI_{1..n} \times \alpha)}{n}$$

โดย	$ERWA_{BIA}$	=	มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการที่คำนวณตามวิธี BIA
	K_{BIA}	=	ฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่คำนวณตามวิธี BIA
	$GI_{1..n}$	=	รายได้จากการดำเนินงานย้อนหลัง 3 ปี เฉพาะที่มีค่าบวก
	α	=	ค่าคงที่ความเสี่ยงตามวิธี BIA มีค่าเท่ากับ 15%
	n	=	จำนวนปีที่รายได้จากการดำเนินงานมีค่าเป็นบวก

5.5 Standardised Approach (วิธี SA-OR)

5.5.1 ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วยวิธี SA-OR ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์จัดสรรรายได้จากการดำเนินงานลงในประเภทสายธุรกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

- สายธุรกิจแบ่งตามลักษณะของธุรกรรมออกเป็น 8 ประเภท (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 3) โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดประเภทสายธุรกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 4) ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ที่มีระบบภายในที่ใช้งานอยู่แล้วในการจัดประเภทสายธุรกิจ สามารถจัดธุรกรรมบางประเภทให้อยู่ในสายธุรกิจที่แตกต่างจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ได้ในกรณีที่สายธุรกิจนั้นมีค่าคงที่ (ค่า β) สูงกว่าหรือเท่ากับสายธุรกิจตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

- จัดสรรรายได้จากการดำเนินงานลงใน 8 สายธุรกิจที่ได้กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แนบตัวอย่างการจัดสรรรายได้จากการดำเนินงานเพื่อให้การจัดสรรรายได้จากการดำเนินงานลงในแต่ละสายธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกัน (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 5)

(2) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของแต่ละสายธุรกิจดังกล่าว โดยการนำรายได้จากการดำเนินงานคูณกับค่าคงที่ความเสี่ยง (ค่า β) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้สำหรับแต่ละสายธุรกิจ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 3) จากนั้นให้นำผลการคำนวณที่ได้ของแต่ละสายธุรกิจมารวมกันจะเป็นฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของทั้งธนาคารพาณิชย์ในปีนั้น อนึ่ง กรณีที่ฐานเงินกองทุนขั้นต่ำของสายธุรกิจใดติดลบ ธนาคารพาณิชย์สามารถนำฐานเงินกองทุนขั้นต่ำที่ติดลบของสายธุรกิจนั้นมาหักลบกับฐานเงินกองทุนขั้นต่ำที่เป็นบวกของสายธุรกิจอื่น ๆ ในปีเดียวกันได้

(3) ให้ธนาคารพาณิชย์นำผลการคำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของทั้งธนาคารพาณิชย์ที่คำนวณได้ตามข้อ (2) ย้อนหลัง 3 ปี มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ทั้งนี้ หากฐานเงินกองทุนขั้นต่ำรวมของทั้งธนาคารพาณิชย์ในปีใดมีค่าติดลบ ให้ถือว่าฐานเงินกองทุนขั้นต่ำในปีนั้นเป็น 0 โดยที่ตัวหารยังคงเป็น 3 ปีเช่นเดิม

(4) ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วยการนำ 12.5 คูณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่คำนวณได้ตามข้อ (3)

ทั้งนี้ การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการตามวิธี SA-OR สามารถสรุปเป็นสูตรการคำนวณได้ ดังต่อไปนี้

$$ERWA_{SA-OR} = 12.5 \times K_{SA-OR}$$

$$K_{SA-OR} = \frac{\sum_{year1-3} \max[\sum (GI_{1-8} \times \beta_{1-8}), 0]}{3}$$

- โดย $ERWA_{SA-OR}$ = มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการที่คำนวณตามวิธี SA-OR
- K_{SA-OR} = ฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่คำนวณตามวิธี SA-OR
- GI_{1-8} = รายได้จากการดำเนินงานของแต่ละสายธุรกิจ 8 ประเภท
- β_{1-8} = ค่าคงที่ความเสี่ยงตามวิธี SA-OR ที่กำหนดแตกต่างกันตามประเภทของสายธุรกิจ 8 ประเภท

5.5.2 ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้ Alternative Standardised Approach (วิธี ASA) ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตามวิธีต่อไปนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำ และมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการของทั้งธนาคารพาณิชย์ ตามที่กำหนดในวิธี SA-OR ข้อ 5.5.1 (1) – 5.5.1 (4) แต่มีข้อแตกต่างคือ ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณฐานเงินกองทุนในแต่ละปีสำหรับสายธุรกิจ Retail banking³ และ Commercial banking⁴ โดยใช้ยอดคงค้างเฉลี่ยของแต่ละปีคูณกับค่าคงที่ “m”

³ ยอดคงค้างของสายธุรกิจ Retail banking ประกอบด้วยยอดคงค้างของ (1) ลูกหนี้รายย่อย และ (2) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

⁴ ยอดคงค้างของสายธุรกิจ Commercial banking ประกอบด้วยยอดคงค้างของ (1) ลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง (2) ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ (PSEs) (3) ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (MDBs) (4) ลูกหนี้สถาบันการเงิน (5) ลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์ และ (6) ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถอ้างอิงคำจำกัดความของลูกหนี้แต่ละประเภทได้จาก ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA)

ที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.035 แล้วนำไปคูณกับค่า β ของแต่ละสายธุรกิจ ตามสูตรการคำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับสายธุรกิจ Retail banking และ Commercial banking ดังต่อไปนี้

$$K_{RB} = \beta_{RB} \times m \times LA_{RB} \text{ (กรณี Retail banking)}$$

$$K_{CB} = \beta_{CB} \times m \times LA_{CB} \text{ (กรณี Commercial banking)}$$

โดย	K_{RB}, K_{CB}	=	ฐานเงินกองทุนขั้นต่ำที่ต้องดำรงสำหรับสายธุรกิจ Retail banking และ Commercial banking ตามวิธี ASA
	β_{RB}, β_{CB}	=	ค่าคงที่ความเสี่ยง (ค่า β) ของสายธุรกิจ Retail banking และ Commercial banking
	LA_{RB}, LA_{CB}	=	ยอดคงค้างเฉลี่ยแต่ละปี 3 ปีย้อนหลังของสายธุรกิจ Retail banking และ Commercial banking
	m	=	ค่าคงที่ มีค่าเท่ากับ 0.035

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี ASA แต่ไม่สามารถจัดสรรรายได้จากการดำเนินงานหรือยอดคงค้างตามวิธีข้างต้น ให้ธนาคารพาณิชย์เลือกคำนวณฐานเงินกองทุนของสายธุรกิจหรือกลุ่มสายธุรกิจด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้

- คำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของกลุ่มสายธุรกิจ โดยใช้ยอดรวมของยอดคงค้างของ Commercial banking และ Retail banking คูณด้วยค่า m แล้วจึงนำไปคูณค่า β ที่สูงกว่าของ 2 สายธุรกิจนี้ ซึ่งเท่ากับ 15% และใช้ยอดรวมของรายได้จากการดำเนินงานของสายธุรกิจที่เหลือคูณด้วยค่า β สูงสุดของทั้ง 6 สายธุรกิจซึ่งเท่ากับ 18%

- คำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของกลุ่มสายธุรกิจ หรือสายธุรกิจ โดยใช้ยอดรวมของยอดคงค้างของ Commercial banking และ Retail banking คูณด้วยค่า m แล้วจึงนำไปคูณค่า β ที่สูงกว่าของ 2 สายธุรกิจนี้ ซึ่งเท่ากับ 15% และใช้รายได้จากการดำเนินงานของแต่ละสายธุรกิจที่เหลืออีก 6 สายธุรกิจคูณด้วยค่า β ของแต่ละสายธุรกิจนั้น

- คำนวณฐานเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของสายธุรกิจ หรือกลุ่มสายธุรกิจ โดยใช้ยอดคงค้างของ Commercial banking และ Retail banking คูณด้วยค่า m ก่อนแล้วนำไปคูณกับค่า β ของแต่ละสายธุรกิจนี้ และใช้ยอดรวมของรายได้จากการดำเนินงานของสายธุรกิจที่เหลืออีก 6 สายคูณด้วยค่า β สูงสุดของทั้ง 6 สายธุรกิจ ซึ่งเท่ากับ 18%

5.6 แนวทางการบริหารความเสี่ยง และเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

5.6.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ดี โดยใช้แนวทางตามแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

5.6.2 ธนาคารพาณิชย์ที่จะเลือกใช้วิธี SA-OR และวิธี ASA ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

(1) คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบนโยบายและการติดตามดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

(2) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ดี มีการนำระบบดังกล่าวไปใช้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งมีการกำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจนให้แก่หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ซึ่งควรมีหน้าที่สำคัญดังนี้

(2.1) พัฒนากลยุทธ์ที่จะใช้ในการบ่งชี้ ประเมิน ติดตาม ควบคุมและลดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

(2.2) กำหนดนโยบายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและควบคุมความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

(2.3) กำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ และนำวิธีการดังกล่าวไปปฏิบัติ และ

(2.4) กำหนดรูปแบบการรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและนำรายงานดังกล่าวไปใช้

(3) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีทรัพยากรเพียงพอสำหรับการใช้วิธี SA-OR หรือวิธี ASA ในแต่ละสายธุรกิจและในสายงานควบคุมและตรวจสอบกิจการภายใน

(4) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีนโยบายและหลักเกณฑ์ในการเชื่อมโยงรายได้จากการดำเนินงานสำหรับแต่ละสายธุรกิจตามวิธี SA-OR (หรือยอดคงค้างสำหรับสายธุรกิจ Retail banking และ Commercial banking ตามวิธี ASA) เป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งมีการทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจหรือมีการทำธุรกิจใหม่

(5) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงจากความเสียด้านปฏิบัติการในแต่ละสายธุรกิจ ซึ่งต้องเป็นส่วนหนึ่งของระบบประเมินความเสียด้านปฏิบัติการที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ และระบบประเมินความเสียด้านปฏิบัติการต้องสามารถรวมเข้ากับกระบวนการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ได้เป็นอย่างดี เช่น ข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินความเสียดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในรายงานความเสี่ยงที่ส่งให้ผู้บริหารและถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง เป็นต้น

(6) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการจัดทำรายงานความเสียด้านปฏิบัติการและข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งในรายงานควรกล่าวถึงการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ที่เหมาะสมต่อข้อมูลความเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้บริหารหน่วยงาน ผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ทราบ

(7) ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างครบถ้วน และมีการติดตามการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ การควบคุม และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารความเสี่ยง ซึ่งรวมถึงการดำเนินการเมื่อเกิดกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

(8) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการสอบทานกระบวนการบริหารความเสี่ยงและระบบประเมินความเสียด้านปฏิบัติการที่เป็นอิสระเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการทำธุรกรรม กระบวนการ หรือระบบบริหารความเสี่ยง โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสอบทานทั้งหน่วยงานที่ทำธุรกรรมต่าง ๆ และหน่วยงานบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วย

(9) ระบบการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ต้องมีการสอบทาน โดยผู้ตรวจสอบภายนอกเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควร

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2551 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน 2551

กรร วิ

(นางธาริษา วัฒนเกส)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

วิธีการคำนวณรายได้จากการดำเนินงาน (Gross income)

รายได้จากการดำเนินงาน หมายถึง ผลรวมของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

รายได้จากการดำเนินงาน
+ 1. รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ
+ 1.1 รายได้ดอกเบี้ยรับและเงินปันผลทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ทั้งจาก ก) ฐานะในบัญชีเพื่อการค้า และ ข) ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร
- 1.2 ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนที่สนับสนุนการได้มาของรายได้ตามข้อ 1.1 เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนเงินทุนที่มาจากการรับเงินฝาก การออกหุ้นกู้ การกู้ยืมระหว่างธนาคารหรือผ่านตลาดการเงิน นำส่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน หรือสถาบันประกันเงินฝาก ภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นต้น
+ 2 รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ
+ 2.1 รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ เช่น ค่าธรรมเนียมรับจากการเปิด L/C ค่าธรรมเนียมการขอใช้บัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต เป็นต้น (รวมทั้งรายได้จากการให้บริการดำเนินงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น (Insourcing fee)
- 2.2 ค่าธรรมเนียมและบริการที่จ่ายโดยตรงเฉพาะในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นตัวกลางในการให้บริการตามข้อ 2.1 นั้น เช่น ค่าธรรมเนียมในการโอนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องจ่ายธนาคารแห่งประเทศไทยกรณีทำธุรกรรม Bahonet ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ต้องจ่ายแก่ธนาคารที่ทำหน้าที่ชำระดุล (Settlement bank) เป็นต้น
+ 2.3 กำไร (ขาดทุน) จากการขายและประเมินมูลค่ายุติธรรมของฐานะในบัญชีเพื่อการค้า ทั้งนี้รวมถึงกำไร (ขาดทุน) จากการขายและประเมินมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมปริวรรตเงินตราต่างประเทศและสินค้าโภคภัณฑ์ทั้งในบัญชีเพื่อการค้า และในบัญชีเพื่อการธนาคาร
- 2.4 ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนที่สนับสนุนการได้มาของรายได้ตามข้อ 2.3 (โดยไม่ให้นำค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องที่ได้หักไปแล้วในข้อ 1.2 มาหักซ้ำอีกครั้ง)

¹ ทั้งนี้ การจัดกลุ่มฐานะต่าง ๆ ให้ใช้ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

อนึ่ง รายได้จาก การดำเนินงานข้างต้นจะต้อง

(1) ไม่หักเงินสำรองและการด้อยค่าของสินทรัพย์ เช่น ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

(2) ไม่หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทุกประเภท เช่น ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคาร สถานที่และอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนกรรมการ ค่าที่ปรึกษาต่าง ๆ ค่าธรรมเนียมวิชาชีพ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการจากผู้ให้บริการรายอื่น (Outsourcing) และการแต่งตั้งตัวแทน ค่าใช้จ่ายในการแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นเป็นตัวแทนจ่ายเงิน² ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับแบบพิมพ์ของธนาคารและค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ตราสารพาณิชย์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโฆษณา ค่านายหน้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีที่ดินและโรงเรือนสำหรับที่ทำการ เป็นต้น

(3) ไม่นับรวมกำไร (ขาดทุน) จากการขายและประเมินมูลค่ายุติธรรมของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร³

(4) ไม่นับรวมรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ (Non-core business) เช่น

- ค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัย หรือเงินชดเชยจากรัฐบาล เช่น ค่าเวนคืนที่ดิน
- ค่าเช่าจากทรัพย์สินรอการขาย
- กำไร (ขาดทุน) จากการขายทรัพย์สินรอการขายหรือทรัพย์สินอื่น
- ขาดทุนจากการด้อยค่าของทรัพย์สินรอการขายและทรัพย์สินอื่น
- รายการพิเศษ หรือรายการไม่ปกติอื่น ๆ (Extraordinary หรือ Irregular items) เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสำนักงานอันเนื่องมาจากน้ำท่วม ค่าเสียหายที่เกิดจากไฟไหม้ น้ำท่วม หรือภัยธรรมชาติอย่างอื่น เป็นต้น

² ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการจากผู้ให้บริการรายอื่น และการแต่งตั้งตัวแทน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นเป็นตัวแทนจ่ายเงินให้อ้างอิง ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้บริการจากบุคคลภายนอก (Outsourcing) ในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน

³ ทั้งนี้ กรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่าธนาคารพาณิชย์มีเจตนาจะขายเงินลงทุนในพอร์ตการลงทุนจากบัญชีเพื่อการค้าแต่ย้ายพอร์ตการลงทุนดังกล่าวมาอยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารแทน เพื่อจงใจหลบเลี่ยงการนับกำไรจากการขายฐานะในบัญชีเพื่อการค้าเป็นรายได้ ซึ่งต้องนำไปคำนวณเป็นเงินกองทุน (Capital arbitrage) ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุน โดยทางการต่อธนาคารพาณิชย์นั้น

รายได้จากการดำเนินงานที่จะนำไปใช้ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยง
ด้านปฏิบัติการ ประกอบด้วย รายได้จากการดำเนินงานของงวดการบัญชีครึ่งปีล่าสุดย้อนหลัง 3 ปี
(หรือ 6 งวดการบัญชี) ทั้งนี้ งวดการบัญชีครึ่งปี หมายถึง งวดรายงานทุกสิ้นเดือนมิถุนายนและ
ธันวาคมสำหรับธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ปีงวดบัญชี
ตามเดือนดังกล่าว สำหรับกรณีสาขาธนาคารต่างประเทศที่มีงวดการบัญชีต่างจากนี้ ธนาคารแห่ง
ประเทศไทยอนุญาตให้ใช้งวดรายงานทุกสิ้นเดือนของงวดการบัญชีนั้น ๆ ได้ เช่น สาขาธนาคาร
ต่างประเทศที่มีสำนักงานใหญ่ในประเทศญี่ปุ่นอนุญาตให้ใช้งวดการบัญชีทุกสิ้นเดือนมีนาคมและ
กันยายน เป็นต้น

แบบประเมินความพร้อมของธนาคารพาณิชย์ในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยง

ด้านปฏิบัติการโดยวิธี SA-OR และวิธี ASA

ชื่อสถาบันการเงิน _____

ชื่อกรรมการผู้จัดการใหญ่ _____

ลงนาม

ชื่อและตำแหน่งผู้รับผิดชอบในการกรอกข้อมูลที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถติดต่อได้ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ _____

วันที่ทำการประเมิน _____

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์			รายละเอียดที่แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุน	
		ผ่าน	เกือบผ่าน/เกือบไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
1.	คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบนโยบายและการติดตามดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ			ผ่าน			
2.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ดี มีการระบุขอบเขตดังกล่าวไปใช้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งมีการกำหนด ความรับผิดชอบที่ชัดเจนให้แก่หน่วยงานที่หน้าที่บริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการซึ่งควรมีหน้าที่สำคัญดังนี้ 1) พัฒนากลยุทธ์ที่จะใช้ในการบ่งชี้ ประเมิน ติดตาม ควบคุม และลดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ			ผ่าน			

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุน	
		ผ่าน	เกือบผ่าน	ไม่ผ่าน	เกือบไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	<p>2) กำหนดนโยบายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและความคุ้มครองความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ</p> <p>3) กำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์และนำวิธีการดังกล่าวไปปฏิบัติ</p> <p>4) กำหนดรูปแบบการรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและนำรายงานดังกล่าวไปใช้</p>	ผ่าน	เกือบผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน			
3.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีทรัพยากรเพียงพอสำหรับการใช้วิธี SA-OR หรือวิธี ASA ในแต่ละสายธุรกิจและในสายงานควบคุมและสายงานตรวจสอบกิจการภายใน							
4.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีนโยบายและหลักเกณฑ์ในการเชื่อมโยงรายได้จากการดำเนินงานสำหรับแต่ละสายธุรกิจตามวิธี SA-OR (หรือยอดคงค้างสำหรับสายธุรกิจ Retail Banking และ Commercial Banking ตามวิธี ASA) เป็นลำดับขั้นอันเกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจหรือมีการทำธุรกิจใหม่							

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์			รายละเอียดที่แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุน	
		ผ่าน	ผ่านบางส่วน/ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
5.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในแต่ละสายธุรกิจ ซึ่งต้องเป็นส่วนหนึ่งของระบบประเมินความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ และระบบประเมินความเสี่ยงด้านปฏิบัติการต้องสามารถรวมเข้ากับกระบวนการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ได้เป็นอย่างดี เช่น ข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการประเมินความเสี่ยงต้องเป็นส่วนสำคัญในรายงานความเสี่ยงที่ส่งให้ผู้บริหาร และถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง เป็นต้น	ผ่าน	ผ่านบางส่วน/ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่าน			
6.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการจัดทำรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและข้อมูลความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งในรายงานควรกล่าวถึงการค้าเงินและการของธนาคารพาณิชย์ที่เหมาะสมต่อข้อมูลความเสี่ยงดังกล่าวให้แก่ผู้บริหารหน่วยงาน ผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ทราบ						
7.	ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างครบถ้วน และมีการติดตามการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ การควบคุม และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารความเสี่ยง ซึ่งรวมถึงการดำเนินการเมื่อเกิดกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้						

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์			รายละเอียดที่แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุน	
		ผ่าน	เกินพอ	เกินพอมาก		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
8.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการสอบทานกระบวนการบริหารความเสี่ยงและระบบประเมินความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่เป็นอิสระเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการทำธุรกรรม กระบวนการ หรือระบบบริหารความเสี่ยง โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสอบทาน หน่วยงานที่ทำธุรกรรมต่าง ๆ และหน่วยงานบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วย	ผ่าน	เกินพอ	เกินพอมาก			
9.	ระบบการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ต้องมีการสอบทาน โดยผู้ตรวจสอบภายนอกเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควร						

หมายเหตุ ให้ธนาคารพาณิชย์เตรียมประเมินความพร้อมของธนาคารพาณิชย์ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยผู้ตรวจการสถาบันการเงินจะติดตามผลการประเมินดังกล่าวจากธนาคารพาณิชย์เป็นรายการ

ตารางการจัดประเภทสายธุรกิจ และค่าคงที่ความเสี่ยง

สายธุรกิจ	β	ประเภทธุรกิจ	ตัวอย่างกิจกรรม
1. Corporate finance	18%	1) ธุรกิจบริหารจัดการ โครงสร้างเงินทุน แก่บริษัทหรือรัฐบาล (Corporate/ Government finance) 2) ธุรกิจพาณิชย์ (Merchant banking) 3) ธุรกิจการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน (Advisory services)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเป็นที่ปรึกษาในการซื้อหรือรวมกิจการ (Merger and acquisition) ▪ การจัดการออก หรือจัดจำหน่าย หรือประกัน การจำหน่ายตราสารหนี้ และหน่วยลงทุน (Underwriting) รวมทั้งกรณี Firm underwriting และ Best effort ▪ การเป็นที่ปรึกษาเพื่อนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ▪ การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน เช่น จัดหาแหล่งเงินกู้หรือจัดการสัญญาเงินกู้ร่วม (Loan syndications) แปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitisation) แปรรูปรัฐวิสาหกิจ หรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุน
2. Trading and sales	18%	1) Sales 2) Market making 3) Proprietary positions 4) Treasury	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การซื้อขายสินทรัพย์ทางการเงินในบัญชีเพื่อการค้า (เช่น ตราสารหนี้ ตราสารทุน ตราสารอนุพันธ์ เงินตราต่างประเทศ และสินค้าโภคภัณฑ์) ทั้งเพื่อการลงทุนของธนาคารพาณิชย์เอง และกรณีธนาคารพาณิชย์เป็น Market maker รวมทั้งการทำธุรกรรมเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านตลาดของธนาคารพาณิชย์ ▪ การบริหารเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ รูปแบบอื่น ๆ เช่น การทำธุรกรรมซื้อคืนทั้งกับธนาคารแห่งประเทศไทย และภาคเอกชน เป็นต้น ▪ การประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (Securities borrowing and lending) กรณีทำหน้าที่เป็นคู่สัญญา ▪ การเป็นนายหน้า (Brokerage) ซื้อขายหน่วยลงทุน แก่ลูกค้ารายใหญ่ ▪ การเป็น Dealer หน่วยลงทุนและตราสารหนี้

สายธุรกิจ	β	ประเภทธุรกิจ	ตัวอย่างกิจกรรม
3. Retail banking	12%	1) ธุรกิจธนาคารลูกค้ารายย่อย (Retail banking) 2) ธุรกิจ Private banking 3) ธุรกิจบัตรเครดิต (Card services)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การให้บริการสินเชื่อ (รวมทั้งการค้าประกัน รับรอง อาวัล และเช่าซื้อ) แก่ลูกหนี้รายย่อย¹ (Retail lending) ▪ การให้บริการทางการเงินธนาคารแก่ลูกค้ารายย่อย เช่น ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัญชีเงินฝาก การบริการตู้നിรัย เป็นต้น ▪ การให้บริการ โอนเงิน ชำระค่าสินค้าและบริการ ภายในธนาคารพาณิชย์เดียวกัน และ ภายในประเทศ ▪ การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตร ATM และการออกบัตรร่วมกับบริษัทต่าง ๆ (Private labels) ▪ การทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ที่เกิดจาก Portfolio สินเชื่อที่ให้แก่มูกหนี้รายย่อย
4. Commercial banking	15%	ธุรกิจธนาคารลูกค้ารายใหญ่ (Commercial banking)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การให้บริการสินเชื่อ (รวมทั้งการรับรอง อาวัล และค้าประกัน L/C) แก่มูกหนี้รายใหญ่² (Commercial lending) ▪ การให้สินเชื่อ โครงการ (Project finance) การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Export finance) และ Trade finance ▪ ธุรกิจแฟกเตอร์ริง (Factoring) และธุรกิจให้เช่าแบบลิสซิ่ง (Leasing) ▪ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในบัญชีเพื่อการธนาคาร ▪ การทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เกิดจาก Portfolio สินเชื่อที่ให้แก่มูกหนี้รายใหญ่

¹ ลูกหนี้รายย่อย ได้แก่

- (1) ลูกหนี้รายย่อย และ (2) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA)
- (1) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (2) วงเงินสินเชื่อหมุนเวียนเพื่อรายย่อย (3) สินเชื่อรายย่อยอื่น และ (4) ลูกหนี้รายย่อยที่รับซื้อตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

² ลูกหนี้รายใหญ่ ได้แก่

- (1) ลูกหนี้อาครัฐบาลและธนาคารกลาง (2) ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ (PSEs) (3) ลูกหนี้อาคารเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ (MDBs) (4) ลูกหนี้อาบันการเงิน (5) ลูกหนี้อาบริษัทหลักทรัพย์ และ (6) ลูกหนี้อาธุรกิจเอกชน ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA)
- (1) ลูกหนี้อารัฐบาล (2) ลูกหนี้อาบันการเงิน (3) ลูกหนี้อาธุรกิจเอกชน (ลูกหนี้อาเอกชนทั่วไป และสินเชื่อกลุ่มพิเศษ) และ (4) ลูกหนี้อาธุรกิจเอกชนที่รับซื้อตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

สายธุรกิจ	β	ประเภทธุรกิจ	ตัวอย่างกิจกรรม
5. Payment and settlement	18%	ธุรกิจการชำระราคาและชำระดุลแก่ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ (Payment and settlement)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การให้บริการโอนเงินและชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างธนาคารพาณิชย์หรือต่างประเทศแก่ลูกค้า รวมทั้งการให้บริการโอนเงินผ่านเครือข่ายกลาง เช่น Bahtnet SMART Swift หรือ Western union เป็นต้น ▪ การให้บริการเรียกเก็บเงินตามตั๋วเงิน (เช็คตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน) ให้แก่ลูกค้า เช่น ECS (Electronic check clearing services) ▪ บริการด้านเช็คคืน บริการรับซื้อ/ขาย Draft จำหน่ายเช็คเดินทาง และเช็ค ▪ การให้บริการบริหารเงินสด (Cash management) ▪ การให้บริการเครื่องรับบัตรเครดิต (Card acquirer) และชำระดุลบัตรเครดิต (Credit card settlement) ที่ธนาคารพาณิชย์เป็นเจ้าของและดูแลระบบงานเอง ▪ การให้บริการด้านงานสนับสนุน (เช่น Insourcing งาน Back office) ที่เกี่ยวกับการโอนเงินและชำระเงิน
6. Agency services	15%	<ol style="list-style-type: none"> 1) ธุรกิจรับฝากทรัพย์สินและดูแลผลประโยชน์แก่ลูกค้า (Custody and trust) 2) ธุรกิจ Corporate agency 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การให้บริการ Escrow account ▪ การเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ (Registra) ▪ การให้บริการดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ บัตรเงินฝาก ตราสารแห่งหนึ่ง เอกสารแสดงสิทธิในทรัพย์สินและเอกสารอื่น ๆ (Custodian service) ▪ การเป็นผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้และการเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม (Trustee) ▪ การประกอบธุรกิจการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (Securities borrowing and lending) กรณีทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือนายหน้า ▪ การเป็นตัวแทนเรียกเก็บหนี้ ▪ การให้บริการด้านงานสนับสนุน (Back office) แก่บุคคลอื่นในด้านที่ไม่สามารถจัดอยู่ในสายธุรกิจอื่นใดได้ เช่น งานบัญชีและการเงิน งานด้านกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance) เป็นต้น ▪ การเป็นตัวแทนของผู้ออกตราสารในการจ่ายเงินให้กับผู้ถือตราสาร (Issuer and paying agent)

สายธุรกิจ	β	ประเภทธุรกิจ	ตัวอย่างกิจกรรม
7. Asset management	12%	ธุรกิจบริหารจัดการกองทุน (Asset management)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรับบริหารกองทุนประเภทต่าง ๆ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น ▪ การรับจ้างบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ (กรณีที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย)
8. Retail brokerage	12%	ธุรกิจนายหน้าซื้อขาย (Retail brokerage)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเป็นตัวแทนจำหน่าย (Selling agent) ตราสาร-หุ้น พันธบัตรรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และหน่วยลงทุน ▪ การเป็นนายหน้าซื้อขาย (Broker) หน่วยลงทุนแก่รายย่อย ▪ การเผยแพร่แผ่นพับโฆษณาและเป็นตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย ▪ การติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า (Introducing broker)

**หลักเกณฑ์การจัดประเภทสายธุรกิจ
(สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี SA-OR หรือ ASA)**

ให้ธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธีคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการตามวิธี SA-OR และวิธี ASA ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดประเภทสายธุรกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังต่อไปนี้

1. ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดธุรกรรมทุกประเภทให้อยู่ในสายธุรกิจใดสายธุรกิจหนึ่งใน 8 สายธุรกิจหลักที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามตารางการจัดประเภทสายธุรกิจในเอกสารแนบ 3
2. ธุรกรรมใดที่ไม่สามารถจัดให้อยู่ในสายธุรกิจหลักใดสายธุรกิจหนึ่งได้ แต่มีลักษณะของธุรกรรมที่ช่วยสนับสนุนธุรกรรมที่อยู่ในสายธุรกิจหลัก ให้ธนาคารพาณิชย์จัดธุรกรรมนั้นอยู่ในสายธุรกิจหลักที่ธุรกรรมนั้นช่วยสนับสนุน¹ ในกรณีที่ธุรกรรมใดสนับสนุนหลายสายธุรกิจหลัก ธนาคารพาณิชย์ต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดสายธุรกิจที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร
3. กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถจัดรายได้ของธุรกรรมให้อยู่ในสายธุรกิจประเภทใดประเภทหนึ่งได้ ให้จัดเข้าสายธุรกิจที่มีค่า β สูงสุด
4. ธนาคารพาณิชย์อาจใช้วิธี Internal pricing ในการจัดสรรรายได้จากการดำเนินงานให้สายธุรกิจแต่ละประเภทได้ แต่ผลรวมของรายได้จากการดำเนินงานของทั้ง 8 สายธุรกิจสำหรับวิธี SA-OR ต้องเท่ากับรายได้จากการดำเนินงานรวมของทั้งธนาคารพาณิชย์กรณีที่ไม่ได้มีการแบ่งสายธุรกิจ (กรณีวิธี BIA)
5. การจัดประเภทธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละสายธุรกิจเพื่อการดำรงเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการนี้ต้องสอดคล้องกับคำจำกัดความของสายธุรกิจที่ธนาคารพาณิชย์ใช้เพื่อการดำรงเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงประเภทอื่น ๆ เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านตลาด เป็นต้น ทั้งนี้ หากมีความแตกต่างกัน ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถอธิบายถึงเหตุผลและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน

¹ เช่น การให้บริการ Internet banking หากรายได้มาจากการโอนเงินผ่าน Internet เข้าธนาคารพาณิชย์ ก็ควรจัดรายได้ดังกล่าวอยู่ในสายธุรกิจ Payment and settlement

6. กระบวนการที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการจัดประเภทสายธุรกิจต้องบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน โดยเฉพาะคำจำกัดความของสายธุรกิจแต่ละประเภทต้องมีความละเอียดเพียงพอที่จะทำให้บุคคลอื่นสามารถจัดประเภทได้เช่นกัน นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีการบันทึกข้อยกเว้นและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

7. กระบวนการที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการจัดประเภทสายธุรกิจต้องครอบคลุมธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ธนาคารพาณิชย์ทำด้วย

8. ผู้บริหารระดับสูงต้องรับผิดชอบต่อนโยบายในการจัดประเภทสายธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์แล้ว

9. ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีการสอบทานกระบวนการที่ใช้ในการจัดประเภทสายธุรกิจเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจหรือมีการทำธุรกิจใหม่ที่สำคัญ

ตัวอย่างการจัดสรรรายได้จากการดำเนินงาน
(สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี SA-OR หรือ ASA)

ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี SA-OR หรือวิธี ASA อาจพิจารณาจัดสรรรายได้จากการดำเนินงานในสายธุรกิจต่าง ๆ ตามตัวอย่างต่อไปนี้ แม้ว่าในทางปฏิบัติอาจมีวิธีที่เหมาะสมหลายวิธี รวมถึงการใช้วิธี Internal pricing ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้ออกหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1. รายได้จากการดำเนินงานของสายธุรกิจ Retail banking ประกอบด้วย

- รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ¹ และรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการที่เกี่ยวข้องกับเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อย² และ
- รายได้สุทธิจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เกิดจากพอร์ตลูกหนี้รายย่อยดังกล่าว

2. รายได้จากการดำเนินงานของสายธุรกิจ Commercial banking ประกอบด้วย

- รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ³ รวมทั้งรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการที่เกี่ยวข้อง (เช่น การค้าประกัน ภาระผูกพัน ตัวเงิน) กับเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ให้แก่ลูกหนี้รายใหญ่⁴ และ

¹ ธนาคารพาณิชย์อาจคำนวณจากรายได้ดอกเบี้ยที่ได้รับจากสินเชื่อที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยหักลบด้วยค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินทุนสำหรับการให้สินเชื่อ นั้น ไม่ว่าจะได้มาจากเงินฝากรายย่อยหรือเงินฝากประเภทอื่น ๆ

² ลูกหนี้รายย่อย ได้แก่

- (1) ลูกหนี้รายย่อย และ (2) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA)
- (1) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (2) วงเงินสินเชื่อหมุนเวียนเพื่อรายย่อย (3) สินเชื่อรายย่อยอื่น และ (4) ลูกหนี้รายย่อยที่รับซื้อตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

³ ธนาคารพาณิชย์อาจคำนวณจากรายได้ดอกเบี้ยที่ได้รับจากสินเชื่อที่ให้แก่ลูกหนี้รายใหญ่หักลบด้วยค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินทุนสำหรับการให้สินเชื่อ นั้น ไม่ว่าจะได้มาจากเงินฝากจากธุรกิจหรือเงินฝากประเภทอื่น ๆ

⁴ ลูกหนี้รายใหญ่ ได้แก่

- (1) ลูกหนีภาครัฐบาลและธนาคารกลาง (2) ลูกหนีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ (PSEs) (3) ลูกหนีธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (MDBs) (4) ลูกหนีสถาบันการเงิน (5) ลูกหนีบริษัทหลักทรัพย์ และ (6) ลูกหนีธุรกิจเอกชน ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA)
- (1) ลูกหนีภาครัฐบาล (2) ลูกหนีสถาบันการเงิน (3) ลูกหนีธุรกิจเอกชน (ลูกหนีเอกชนทั่วไป และสินเชื่อกลุ่มพิเศษ) และ (4) ลูกหนีธุรกิจเอกชนที่รับซื้อตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

- รายได้สุทธิจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เกิดจากพอร์ตลูกหนี้รายใหญ่ดังกล่าว และ

- รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลทั้งหมดจากการลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารของธนาคารพาณิชย์

3. รายได้จากการดำเนินงานของสายธุรกิจ Trading and sales ประกอบด้วย กำไร (ขาดทุน) จากการขายและการประเมินมูลค่ายุติธรรม (Mark to market) ของหลักทรัพย์ที่อยู่ในบัญชีเพื่อการค้า หักด้วยค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนนั้น และบวกด้วยค่าธรรมเนียมจากการทำธุรกรรม Wholesale broking

4. รายได้จากการดำเนินงานของสายธุรกิจอื่นที่เหลือ ประกอบด้วย รายได้สุทธิ ค่าธรรมเนียมและค่าบริการจากธุรกรรมนายหน้าเป็นส่วนใหญ่ สำหรับสายธุรกิจ Payment and settlement ให้รวมถึงรายได้จากค่าธรรมเนียมในการให้บริการโอนเงินและชำระเงินแก่คู่สัญญาที่เป็น Wholesales และสำหรับสายธุรกิจ Asset management ให้รวมค่าบริการสินทรัพย์แทนบุคคลอื่นด้วย

ประเด็นคำถาม-คำตอบ ประกาศ ธปท. เรื่อง หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
คำนิยามของ “รายได้จากการดำเนินงาน”		
1	รายได้ดอกเบี้ยรับและเงินปันผลจากฐานะในบัญชีเพื่อการค้า (Trading book) และบัญชีเพื่อการธนาคาร (Banking book) ที่ใช้ในการคำนวณ Gross Income นั้น คำว่า “ฐานะ” ประกอบด้วยอะไรบ้าง	“ฐานะ” หมายถึง สินทรัพย์ในงบดุลและรายการนอกงบดุล โดยรวมถึงฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร (Banking book) และบัญชีเพื่อการค้า (Trading book) ทั้งนี้ ให้ ธพ. อธิบายความหมายและการจัดกลุ่มฐานะแต่ละประเภทจากประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน
2	ต้นทุนดอกเบี้ยและเงินปันผลที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมายของ ธพ. เช่น ดอกเบี้ยจ่ายจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่นับเป็น Tier 2 และเงินปันผลจ่ายจากหุ้นสามัญของ ธพ. เป็นต้น สามารถนำมาหักจาก Gross income ได้หรือไม่	ธพ. สามารถนำต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายจากหุ้นกู้ด้อยสิทธิที่นับเป็น Tier 2 (รวมทั้งต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากเงินกองทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมาย) หักจาก Gross income ได้ เนื่องจากเป็นดอกเบี้ยจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนที่สนับสนุนการได้มาของรายได้ดอกเบี้ยรับและเงินปันผล (Source of fund) ส่วนเงินปันผลจ่ายสำหรับหุ้นสามัญนั้น ไม่อนุญาตให้นำมาหักจาก Gross income
3	เงินนำส่งสถาบันคุ้มครองเงินฝาก ภาษีธุรกิจเฉพาะ และค่าอากรแสตมป์ใช้แนวทางคำนวณแบบเดียวกับการจัดสรรดอกเบี้ยจ่ายได้หรือไม่	ธพ. สามารถจัดสรรค่าธรรมเนียมจ่ายดังกล่าวโดยใช้แนวทางเช่นเดียวกับวิธีจัดสรรดอกเบี้ยจ่าย โดยให้ ธพ. พิจารณาว่ารายการหรือธุรกรรมใดบ้างที่ต้องนำส่งเงินให้กับสถาบันคุ้มครองเงินฝาก หรือเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ หรือชำระค่าอากรแสตมป์ จากนั้น ธพ. จึงพิจารณาวิธีที่เหมาะสมสำหรับการจัดสรรค่าธรรมเนียมจ่ายดังกล่าวลงในสายธุรกิจต่าง ๆ เช่น อาจจัดสรรโดยใช้สัดส่วนของยอดคงค้าง หรือสัดส่วนของรายได้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมดังกล่าว เป็นต้น ซึ่งเมื่อ ธพ. เลือกวิธีจัดสรรค่าธรรมเนียมจ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งแล้ว ธพ. ต้องถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (On consistency basis) พร้อมอธิบายถึงหลักการและเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
4	ค่าใช้จ่ายประเภท “ค่าอากรแสตมป์” ในกรณีใดบ้างที่สามารถนำมาหักจาก Gross income	<p>ค่าอากรแสตมป์สามารถนำมาหักจาก Gross income ได้ในกรณีต่อไปนี้</p> <p>(1) ธพ. เป็นผู้ชำระค่าอากรแสตมป์จากการกู้ยืมเงินจาก ธพ. อื่น (Inter-bank borrowing) เนื่องจากถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่ง Source of fund</p> <p>(2) ค่าอากรแสตมป์ที่ ธพ. เรียกเก็บจากลูกค้าสำหรับการทำสัญญาธุรกรรมต่าง ๆ แล้วนำไปชำระต่อให้กับกรมสรรพากร</p> <p>อย่างไรก็ดี หากเป็นค่าอากรแสตมป์ที่ ธพ. <u>จ่ายแทนลูกค้า</u> เช่น กรณี ธพ. จ่ายค่าอากรสำหรับเช็ค หรือใบมอบฉันทะให้ลูกค้า ในกรณีดังกล่าว ธพ. ไม่สามารถนำค่าใช้จ่ายนั้นมาหักจาก Gross income ได้ เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน</p>
5	ภาษีประเภทใดบ้างที่ ธพท. อนุญาตให้นำมาหักจาก Gross income	<p>ภาษีที่ ธพท. อนุญาตให้นำมาหักจาก Gross income ต้องเกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่ง Source of fund เช่น ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีท้องถิ่น เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีท้องถิ่นบางประเภท เช่น ภาษีที่เกิดจากการจำหน่ายทรัพย์สินรอกการขาย ไม่อนุญาตให้นำมาหักจาก Gross income เพราะไม่ถือว่าเป็นภาษีที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่ง Source of fund</p>
6	ค่าใช้จ่ายที่ ธพ. จ่ายเกี่ยวกับระบบงาน SWIFT (เช่น ค่า Software เป็นต้น) สามารถนำมาหัก Gross income ได้หรือไม่	<p>ไม่อนุญาตให้ ธพ. นำค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบงาน SWIFT มาหักจาก Gross income เนื่องจากถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน</p>
7	กลุ่มค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าและรายจ่ายรอดตัดบัญชี เช่น ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายจากการขายหรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย เป็นต้น จัดเป็นค่าใช้จ่ายในสายธุรกิจ Commercial banking ใช่หรือไม่	<p>ไม่อนุญาตให้ ธพ. นำค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า รายจ่ายรอดตัดบัญชี และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย มาหักจาก Gross income เนื่องจากถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน</p>
8	รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการทำธุรกรรมในรูปแบบ Paying agent เช่น ธพ. เป็นตัวแทนรับและจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถือหุ้น เป็นต้น ธพท. อนุญาตให้นำมาคำนวณใน Gross income หรือไม่	<p>ธพท. อนุญาตให้ ธพ. นำรายได้และค่าใช้จ่ายจากการทำธุรกรรม Paying agent มาคำนวณ Gross income เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ค่าธรรมเนียมนั้น ซึ่งเกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของ ธพ.</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
9	ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์เช็ค และค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับ Credit bureau นำมาหักจาก Gross income ได้หรือไม่	ไม่อนุญาตให้ ธพ. นำค่าใช้จ่ายในการพิมพ์เช็คมาหักออกจาก Gross income เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนค่าใช้จ่ายที่ ธพ. นำจ่ายให้กับ Credit bureau โดยมีการคิดค่าใช้จ่ายดังกล่าวกับลูกค้า อนุโลมให้หักออกจาก Gross income ได้ เนื่องจาก ธพ. ทำหน้าที่เพียงเป็นตัวกลางในการนำส่งค่าใช้จ่ายนี้
10	รายได้จากค่าเช่าสถานที่ของ ธพ. ค่าที่จอดรถ ต้องนำมานับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่	ธพ. ไม่ต้องนับรวมรายได้จากค่าเช่าสถานที่ของ ธพ. และค่าที่จอดรถดังกล่าวในคำนวณ Gross income เนื่องจากเป็นรายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ ธพ.
11	กำไร (ขาดทุน) จากการขายลูกหนี้ (เช่น ขายลูกหนี้ให้ AMC ของ ธพ.) รวมถึงลูกหนี้ NPL นำมานับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่	ธพ. ไม่ต้องนับรวม กำไร (ขาดทุน) จากการขายลูกหนี้ในคำนวณ Gross income เนื่องจากเป็นรายได้ (หรือค่าใช้จ่าย) ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ ธพ.
12	ดอกเบี้ยรับจากตัวเงินที่ออกโดยบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (TAMC) นับรวมเป็นรายได้ดอกเบี้ยรับเพื่อคำนวณ Gross income ด้วยหรือไม่	ให้ ธพ. นับรวมรายได้ดอกเบี้ยรับทุกรายการในการคำนวณ Gross income ซึ่งรวมถึงดอกเบี้ยรับจากตัวเงินที่ออกโดย TAMC
13	รายได้ที่ ธพ. ได้รับจากการขายทรัพย์สินรอการขาย โดยผู้ซื้อผ่อนเป็นงวด ๆ หรือได้รับชำระในรูปแบบตัวสัญญาใช้เงิน บสก. (กรณีขายให้ บสก.) จะนับเป็นรายได้ในการคำนวณ Gross income หรือไม่	ธพ. ไม่ต้องนับรวมกำไร (ขาดทุน) จากการขายทรัพย์สินรอการขายในคำนวณ Gross income เนื่องจากเป็นรายได้ (ค่าใช้จ่าย) ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ ธพ.
14	กรณี ธพ. ได้จำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญไปแล้วแต่มีการชำระเงินภายหลัง รายการนี้จะ เป็นรายได้ที่เกิดจากหนี้สูญได้รับคืน ธพ. ต้องนำมานับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่	ธพ. ไม่ต้องนับรวมรายได้ที่เกิดจากหนี้สูญที่ได้รับคืนในการคำนวณ Gross income เนื่องจากเป็นรายการพิเศษ หรือรายการไม่ปกติอื่น ๆ
15	กำไร (ขาดทุน) จากการแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน รวมถึงตราสารอนุพันธ์ทางการเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท ให้นับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่	ให้ ธพ. นับรวมกำไร (ขาดทุน) จากการแปลงค่าในการคำนวณ Gross income ด้วย โดยพิจารณาว่าสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน รวมทั้งตราสารอนุพันธ์นั้น ๆ ถูกจัดอยู่ในสายธุรกิจใด ก็ให้จัดกำไร (ขาดทุน) จากการแปลงค่าลงในสายธุรกิจนั้น ทั้งนี้ หาก ธพ. จะยึดหลัก Conservative โดยจัดกำไร (ขาดทุน) ดังกล่าวทั้งจำนวนลงในสายธุรกิจ Trading and sales ก็สามารทำได้เช่นกัน

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
16	ค่าใช้จ่ายดำเนินคดีส่วนที่ดำเนินการโดยผู้ว่าคดีของ ธพ. เช่น ค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายค่าใช้จ่ายทุกชนิดที่จ่ายไปเพื่อการดำเนินคดีกับลูกหนี้ เป็นต้น นำมาจาก Gross income ได้หรือไม่ ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้ ธพ. เป็นผู้รับผิดชอบ	ค่าใช้จ่ายดำเนินคดีถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่ง ธพท. ไม่อนุญาตให้นำมาจาก Gross income
17	กรณีที่ ธพ. จ่ายเงินชดเชยให้ลูกค้า เนื่องจากลูกค้าถอนเงินจากเครื่อง ATM แล้วถูกตัดบัญชี แต่ลูกค้าไม่ได้รับเงินจริง ธพ. สามารถนำค่าใช้จ่ายนี้หักจาก Gross income ได้หรือไม่	เงินชดเชยให้ลูกค้าในกรณีนี้ เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่ง ธพท. ไม่อนุญาตให้นำมาจาก Gross Income
18	ความเสียหายที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี และบัตรเครดิตจากร้านค้าทุจริต จัดเป็นค่าใช้จ่ายในสายธุรกิจ Payment and settlement ใช่หรือไม่	ค่าใช้จ่ายระหว่างดำเนินคดีและจากการทุจริตของร้านค้าดังกล่าวถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่ง ธพท. ไม่อนุญาตให้นำมาจาก Gross income
19	เงินรางวัลที่ ธพ. จ่ายให้กับร้านค้าจากการนำส่งคืนบัตรเครดิตที่หมดอายุ หรือบัตรเครดิตที่ได้รับการแจ้งสูญหายให้แก่ ธพ. จัดเป็นค่าใช้จ่ายในสายธุรกิจ Payment and settlement ใช่หรือไม่	ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินรางวัลดังกล่าวถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่ง ธพท. ไม่อนุญาตให้นำมาจาก Gross income
20	เงินที่ ธพ. จ่ายคืนเงินหรือให้ส่วนลดกับลูกค้าบัตรเครดิตของ ธพ. ตามเงื่อนไขที่กำหนดในโปรแกรมส่งเสริมการขาย โดย ธพ. จะจ่ายคืนโดยเครดิตบัญชีของลูกค้า (Cash back) เช่น รูดบัตร 10,000 บาท ขึ้นไป ธพ. จะคืนเงินให้ 1% ของยอดดังกล่าวในรอบบัญชีถัดไป เป็นต้น จัดเป็นค่าใช้จ่ายในสายธุรกิจ Retail banking ใช่หรือไม่	เงินที่ ธพ. จ่ายคืนหรือให้ส่วนลดกับลูกค้าบัตรเครดิตดังกล่าวถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ประเภทรายการส่งเสริมการขาย) ซึ่ง ธพท. ไม่อนุญาตให้นำมาจาก Gross income
การจัดประเภทสายธุรกิจตามวิธี SA-OR		
21	ตัวอย่างธุรกรรมที่จัดประเภทสายธุรกิจโดยพิจารณาจากประเภทลูกค้า (รายใหญ่/ รายย่อย)	<p>(1) การให้บริการสินเชื่อและภาระผูกพัน พิจารณาตามประเภทลูกค้า โดยแบ่งลูกค้าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลูกหนี้รายใหญ่ และลูกหนี้รายย่อย ตามคำนิยามในประกาศ ธพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA) และ Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) ทั้งนี้ ถ้าเป็นลูกหนี้รายใหญ่ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking และถ้าเป็นลูกหนี้รายย่อย ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking</p> <p>(2) การเป็นนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุน (Brokerage) พิจารณาตามประเภทลูกค้า</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
		<p>โดยแบ่งลูกค้าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลูกค้ารายใหญ่ และลูกค้ารายย่อย (เช่นเดียวกับข้อ (1)) ทั้งนี้ ถ้าเป็นลูกค้ารายย่อย ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail brokerage และถ้าเป็นลูกค้ารายใหญ่ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales</p>
22	<p>ตัวอย่างธุรกรรมที่จัดประเภทสายธุรกิจโดยพิจารณาจากประเภทธุรกรรม โดยไม่คำนึงว่าเป็นลูกค้ารายย่อยหรือรายใหญ่</p>	<ol style="list-style-type: none"> (1) การให้บริการ โอนเงินและชำระเงิน ถ้าเป็นธุรกรรมที่เกิดขึ้นภายใน ธพ.เดียวกัน และในประเทศ (ทั้งกรณีสาขาเดียวกันและต่างสาขา) ให้จัดเป็นสายธุรกิจ Retail banking แต่หากเป็นธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่าง ธพ. หรือระหว่างประเทศ ซึ่งจะต้องมีการ โอนเงิน / ชำระเงินผ่านเครือข่ายกลาง ให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริการด้าน <u>underwriting</u> ให้จัดลงในสายธุรกิจ Corporate finance ทั้งหมด รวมทั้งกรณี Firm underwriting และ Best effort (3) การซื้อขายสินทรัพย์ทางการเงิน (เช่น ตราสารหนี้ ตราสารทุน ตราสารอนุพันธ์ เงินตราต่างประเทศ และสินค้าโภคภัณฑ์ เป็นต้น) ใน Trading book ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales (4) การให้บริการเรียกเก็บเงินตามตั๋วเงิน, บริการด้านเช็คคืน, บริการรับซื้อ / ขาย Draft, จำหน่ายเช็คเดินทาง และเช็ค ให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement (5) การให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้า (ทั้งรายใหญ่ และรายย่อย) เช่น ค่าธรรมเนียม การให้บริการ ATM ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัญชีเงินฝาก เป็นต้น ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking (6) การเป็นตัวแทนจำหน่าย (Selling agent) ตราสารทุน ตราสารหนี้ และหน่วยลงทุน ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail brokerage (7) การเป็น Dealer หน่วยลงทุน และตราสารหนี้ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
23	หาก ธพ. มีธุรกรรมที่จัดประเภทไม่ได้ ธพ.สามารถระบุสายธุรกิจโดยพิจารณาว่าเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการให้บริการใดในสายธุรกิจนั้น ๆ ได้หรือไม่	<p>ในกรณีที่ ธพ. ไม่สามารถจัดธุรกรรมบางประเภทลงในสายธุรกิจหนึ่งสายธุรกิจใดได้ ธพ. สามารถพิจารณาว่าธุรกรรมดังกล่าวเกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนการให้บริการในสายธุรกิจใด โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 กรณี ดังนี้</p> <p>(1) ธุรกรรมที่จัดลงในสายธุรกิจหลักไม่ได้ แต่สนับสนุนธุรกรรมอื่น ๆ ในสายธุรกิจหลัก ให้ ธพ. จัดธุรกรรมดังกล่าวลงในสายธุรกิจหลักที่ธุรกรรมนั้นช่วยสนับสนุน</p> <p>(2) ธุรกรรมที่ไม่สามารถจัดให้อยู่ในสายธุรกิจประเภทใดประเภทหนึ่งได้ ให้ ธพ. จัดธุรกรรมนั้นลงในสายธุรกิจที่มีค่าคงที่ความเสี่ยง (ค่า β) สูงสุด ทั้งนี้ ธพ. จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ (On consistency basis) ตามหลักเกณฑ์การจัดประเภทสายธุรกิจ ตามเอกสารแนบ 4 ของประกาศ ธพท. ที่ สนส. 95/2551</p>
24	รายได้จากการให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น ธพ. ควรจัดลงในสายธุรกิจใด เช่น Payment services, Legal services, Compliance services, Management services เป็นต้น	ให้ ธพ. พิจารณาว่ารายได้จากการให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่นเกี่ยวข้องกับสายธุรกิจใดเป็นหลัก เช่น เกี่ยวกับการ โอนเงินและชำระเงินให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เป็นต้น ในกรณีที่ไม่สามารถจัดลงในสายธุรกิจที่เกี่ยวข้องใด ๆ ได้ เช่น รายได้จากการให้บริการงานบัญชีและการเงิน งานด้านกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance) งานตรวจสอบภายใน เป็นต้น ให้จัดลงในสายธุรกิจ Agency services
Corporate finance		
25	ค่าธรรมเนียมในการเป็นตัวแทนจัดการให้ผู้กู้กับผู้ให้กู้ได้กู้ยืมเงินกัน จัดลงในสายธุรกิจ Corporate finance หรือ Agency services	ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมในการเป็นตัวแทนจัดการในการกู้ยืมเงินดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Corporate finance โดยถือว่าเป็นรายได้จากการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน (Advisory services)

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
26	<p>Underwriting มี 2 ประเภท คือ Firm underwriting กับ Best effort โดยความแตกต่างระหว่าง Firm underwriting กับ Best effort อยู่ที่ความรับผิดชอบในการรับซื้อหลักทรัพย์ที่เหลือจากการจำหน่ายไม่หมด ในกรณี Best effort ชฟ. ไม่ต้องรับผิดชอบรับซื้อหลักทรัพย์ที่เหลือจากการจำหน่ายไม่หมด ในขณะที่ Firm underwriting ชฟ. ต้องรับซื้อที่เหลือทั้งหมด ชฟ. จึงเห็นควรว่า Best effort น่าจะมีความเสี่ยงด้านปฏิบัติการต่ำกว่า Firm underwriting จึงไม่ควรจัด Best effort ลงในสายธุรกิจ Corporate finance เหมือนกับ Firm underwriting ในกรณีนี้ ชฟ. มีความเห็นอย่างไร</p>	<p>ให้ ชฟ. จัดรายได้จาก Underwriting ทั้งสองประเภทลงในสายธุรกิจ Corporate finance เพราะไม่ว่าจะเป็น Firm underwriting หรือ Best effort ต่างก็มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ที่เหมือนกัน ดังนั้น ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจึงควรเหมือนกัน แม้ว่าความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับ Firm underwriting จะสูงกว่า Best effort</p>
Trading and sales		
27	<p>Trading book คือ รายการที่อยู่ใน Trading portfolio เท่านั้น โดยรายได้ที่เกิดขึ้นจากรายการดังกล่าวจัดอยู่ใน Trading and sales ส่วน AFS, HTM คือ รายการที่อยู่ใน Banking book โดยรายได้ที่เกิดขึ้นจากรายการดังกล่าวจัดอยู่ใน Commercial banking ใช่หรือไม่</p>	<p>ให้ ชฟ. อธิบายการจัดกลุ่มฐานะต่าง ๆ จากประกาศ ชฟ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ซึ่งหากเป็นรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล รวมทั้งกำไร (ขาดทุน) จากการขายและประเมินมูลค่ายุติธรรมของฐานะใน Trading book ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales ส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล รวมทั้งกำไร (ขาดทุน) จากการขายและประเมินมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมปริวรรตเงินตราต่างประเทศและสินค้าโภคภัณฑ์ของฐานะใน Banking book ให้จัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking</p>
28	<p>รายได้และค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และเงินปันผลจากธุรกรรม Reverse repo / Repo ควรจัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales หรือ Commercial banking</p>	<p>ให้ ชฟ. จัดรายได้ที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรม Reverse Repo / Repo ทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Trading and sales</p>
29	<p>ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการกู้ยืมเงินจากบริษัทแม่จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales หรือ Commercial banking</p>	<p>ให้ ชฟ. พิจารณานำ Source of fund จากการกู้ยืมเงินซึ่งมีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายดังกล่าวไปใช้สนับสนุนให้เกิดรายได้ในสายธุรกิจใด ก็ให้จัดเป็นต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายของสายธุรกิจนั้น</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
30	<p>ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการทำสัญญาอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยง เช่น Interest rate swap เป็นต้น จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales ใช่หรือไม่</p>	<p>ให้ ธพ. พิจารณาว่าสัญญาอนุพันธ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง นั้น เป็นเครื่องมือทางการเงินที่จัดอยู่ใน Trading book หรือ Banking book</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ้าเป็นการป้องกันความเสี่ยงฐานะใน Trading book ซึ่งรวมถึงการทำธุรกรรมดังกล่าวเพื่อลูกค้า ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales <p>ถ้าเป็นการป้องกันความเสี่ยงของฐานะใน Banking book ให้ ธพ. พิจารณาว่าเป็นการป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจาก Portfolio สินเชื่อลูกหนี้รายใหญ่หรือรายย่อย ถ้าเป็นลูกหนี้รายใหญ่ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking แต่หากเป็นลูกหนี้รายย่อย ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking</p>
31	<p>ดอกเบี้ยรับจากธุรกรรมระหว่าง ธพ. และตลาดเงิน ประเภทเงินฝาก เงินให้สินเชื่อ เงินรับฝาก และเงินกู้ยืม ดังต่อไปนี้ควรจัดลงในสายธุรกิจใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อระหว่าง ธพ. - ดอกเบี้ยรับจากการฝากเงินระหว่าง ธพ. - ดอกเบี้ยรับของเงินฝากกระแสรายวันประเภทมีดอกเบี้ยที่ ธพ. นำไปฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในประเทศไทย หรือสาขาต่างประเทศ นำไปฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในประเทศไทย หรือประเทศเดียวกับสาขา เพื่อใช้ประโยชน์ในการหักบัญชีระหว่างกัน 	<p>ให้ ธพ. พิจารณาว่าการทำธุรกรรมระหว่าง ธพ. และตลาดเงินดังกล่าวเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด หากทำเพื่อบริหารสภาพคล่องของ ธพ. เอง ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales แต่หากเป็นการทำเพื่อสนับสนุนธุรกิจ Commercial banking ให้จัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking</p>
32	<p>ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากเงินรับฝากกระแสรายวันประเภทมีดอกเบี้ยที่ ธพ. รับฝากจากสถาบันการเงินอื่น ๆ ในต่างประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการหักบัญชีระหว่างกัน ดังต่อไปนี้ควรจัดลงในสายธุรกิจใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการกู้ยืมเงินระหว่าง ธพ. - ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการรับฝากเงินจาก ธพ. อื่น 	<p>ให้ ธพ. พิจารณานำ Source of fund จากบัญชีเงินรับฝากกระแสรายวันซึ่งมีต้นทุนจากดอกเบี้ยจ่ายตามที่ได้ยกตัวอย่างไปใช้สนับสนุนให้เกิดรายได้ในสายธุรกิจใด ก็ให้จัดไปเป็นต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายของสายธุรกิจนั้น ๆ</p>
33	<p>กำไร (ขาดทุน) ที่เกิดจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ให้จัดลงใน Business line ใด</p>	<p>ให้ ธพ. จัดสรรกำไร (ขาดทุน) จากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศลงสายธุรกิจต่าง ๆ ตามประเภทของธุรกรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ธุรกรรมซื้อขายเงินตราฯ ของหน่วยงาน Treasury ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
		<p>and sales</p> <p>(2) ธุรกิจประเภท Trade finance เช่น L/C, T/R เป็นต้น ให้พิจารณาตามประเภทของลูกค้า หากเป็นลูกค้ารายย่อยให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking และหากเป็นลูกค้ารายใหญ่ให้จัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking ทั้งนี้ หาก ชพ. จะยึดหลัก Conservative โดยจัดกำไร (ขาดทุน) ทั้งจำนวนจากธุรกิจประเภทนี้ลงในสายธุรกิจ Commercial banking ก็สามารทำได้เช่นกัน</p> <p>(3) ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราฯ ที่ Counter หรือ Booth ของ ชพ. ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking</p> <p>ทั้งนี้ ในกรณีที่ ชพ. ไม่สามารถจำแนกประเภทธุรกิจตามรายละเอียดข้างต้นได้ ให้ ชพ. จัดกำไร (ขาดทุน) จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Trading and sales</p>
Retail banking		
34	ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากบัญชีเงินฝากของลูกค้า Corporate จัดลงในสายธุรกิจRetail banking หรือ Commercial Banking	ให้ ชพ. พิจารณานำ Source of fund จากบัญชีเงินฝากของลูกค้า Corporate ซึ่งมีต้นทุนเป็นดอกเบี้ยจ่ายดังกล่าว ไปใช้สนับสนุนให้เกิดรายได้ในสายธุรกิจใด ก็ให้จัดไปเป็นต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายของสายธุรกิจนั้น ๆ
35	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากรายการดังต่อไปนี้ จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking ใช่หรือไม่</p> <p>(1) ค่ารักษาบัญชีเงินฝากที่ลูกค้าขาดการติดต่อกับ ชพ. และยอดคงเหลือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>(2) รายได้ค่าธรรมเนียมที่ได้รับจากการฝาก / ถอนเงินของบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศ</p> <p>(3) ค่ารักษาบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศทุกประเภท ทั้งที่เป็น Resident account / Non- resident account กรณีที่มียอดคงเหลือในบัญชีเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าที่ ชพ. ได้กำหนดไว้</p>	ให้ ชพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับบัญชีเงินฝากทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Retail banking (โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นบัญชีของลูกค้ารายใหญ่หรือรายย่อย)

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
	(4) ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการรับรองยอดเงินในบัญชีและสมุดคู่ฝาก (Statement / pass-confirm fee)	
36	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการต่อไปนี้ ให้ลงในสายธุรกิจอะไร</p> <p>(1) การให้บริการ Auto credit</p> <p>(2) การให้บริการ Pay roll</p> <p>(3) การให้บริการ Direct debit / Direct credit</p> <p>(4) การให้บริการบริหารจัดการ โอนเงินเข้าบัญชีลูกค้าตามคำสั่งของกองทุนต่าง ๆ</p>	<p>เนื่องจากรายได้ค่าธรรมเนียมตามที่ ธพ. ยกตัวอย่างมานั้นเกี่ยวข้องกับการให้บริการ โอนเงินตามคำสั่งของลูกค้า ดังนั้น ธพ. จะต้องแยกพิจารณา ดังนี้ หากเป็นรายได้จากการ โอนเงินระหว่างบัญชีภายใน ธพ. เดียวกันและภายในประเทศ ให้ ธพ. จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking แต่หากเป็นการ โอนเงินระหว่าง ธพ. หรือระหว่างประเทศ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement อย่างไรก็ดี หาก ธพ. จะยึดหลัก Conservative โดยจัดรายได้ทั้งจำนวนลงในสายธุรกิจ Payment and settlement ก็สามารทำได้เช่นกัน</p>
37	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการให้บริการบัตรเครดิตดังต่อไปนี้จัดลงในสายธุรกิจอะไร</p> <p>(1) รายได้ค่าธรรมเนียมที่ ธพ. เรียกเก็บจากลูกค้า เช่น ค่าธรรมเนียมรับจากการชำระหนี้ล่าช้า การออกบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือชำรุด เป็นต้น</p> <p>(2) รายได้ค่าธรรมเนียมที่ ธพ. เรียกเก็บจากร้านค้า เช่น ค่าธรรมเนียมรับจากการบริการโฆษณา-การส่งเสริมการขายร่วมกับร้านค้า เป็นต้น</p> <p>(3) รายได้ค่าธรรมเนียมในกรณีที่ลูกค้าบัตรเครดิตของ ธพ. ได้มาใช้บริการชำระค่าสินค้าและบริการผ่านเครื่อง EDC</p>	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการบัตรเครดิตที่เรียกเก็บจากลูกค้าตามข้อ (1) ให้ ธพ. จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเป็นรายได้จากการให้บริการบัตรเครดิต (Card services) ส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากร้านค้าตามข้อ (2) นั้น อนุโลมให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking เช่นเดียวกัน เนื่องจาก ลักษณะของธุรกรรมช่วยสนับสนุนให้เกิดรายได้จากธุรกรรมบัตรเครดิต อย่างไรก็ดี ธพ. ไม่อนุญาตให้ ธพ. นำค่าใช้จ่ายในการพิมพ์โฆษณา และค่าใช้จ่ายจากการส่งเสริมการขายหักออกจาก Gross income เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน สำหรับค่าธรรมเนียมรับที่ได้จากการบริการผ่านเครื่อง EDC ตามข้อ (3) นั้น หาก ธพ. สามารถแบ่งส่วนรายได้ ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนที่เป็นรายได้การใช้บัตรเครดิตของ ธพ. จากร้านค้า ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมที่ ธพ. ได้รับจากการใช้บัตรเครดิตและ 2) ส่วนที่เป็นรายได้จากการรูดบัตรผ่านเครื่องรูดบัตรของ ธพ. ให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เนื่องจากเป็นธุรกรรมที่ต้องผ่านระบบการชำระเงินข้าม ธพ. ทั้งนี้ ในกรณีที่ ธพ. ไม่สามารถแบ่งส่วนของรายได้ตามข้อ (3) ที่กล่าวข้างต้น ให้ ธพ. จัดรายได้ทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
38	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการให้บริการตามตัวอย่างต่อไปนี้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking ใช่หรือไม่</p> <p>(1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า / รายปีที่ ธพ. เรียกเก็บจากลูกค้าผู้ถือบัตร ATM</p> <p>(2) ค่าธรรมเนียมรับจากการให้บริการ โอนเงิน โดยผ่าน ATM (หรือช่องทาง Electronics อื่นในลักษณะเดียวกัน)</p>	<p>ให้ ธพ. จัดสรรรายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการ ATM ลงในสายธุรกิจต่าง ๆ ดังนี้</p> <p>รายได้ค่าธรรมเนียมแรกเข้า / รายปีตามตัวอย่างข้อ (1) ให้ลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการให้บริการบัตร ATM ส่วนรายได้จากการให้บริการ โอนเงินตามข้อ (2) นั้น หากเป็นการ โอนเงินระหว่างบัญชีที่เกิดขึ้นภายใน ธพ. เดียวกัน และภายในประเทศ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking แต่หากเป็นการ โอนเงินระหว่างบัญชีต่าง ธพ. หรือระหว่างประเทศ ให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement</p>
39	<p>รายได้ที่เกิดจากการให้บริการ Download เช่น ขอ Statement, Telefax เป็นต้น จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking ใช่หรือไม่</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้จากการให้บริการ Download ดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับบัญชีเงินฝาก</p>
40	<p>การบริการด้าน Internet banking ยังไม่มีการระบุไว้ในหลักเกณฑ์ว่า ควรจัดอยู่ในสายธุรกิจใด ซึ่งหากเปรียบเทียบว่าการให้บริการนี้เป็นการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้าก็จะถูกจัดอยู่ในสาย Retail banking แต่เมื่อพิจารณาลักษณะการให้บริการ ซึ่งจะมีในส่วนของการ โอนเงินในบัญชีของตนเอง หรือบุคคลอื่นต่าง ธพ. ด้วย บริการนี้ควรจะถูกแยกจัดในสาย Payment and settlement ด้วยหรือไม่ ข้อสรุปในการจัดสายธุรกิจนี้ควรเป็นอย่างไร</p>	<p>ให้ ธพ. พิจารณาจากลักษณะของการให้บริการ Internet banking ว่าสนับสนุนให้เกิดรายได้ในสายธุรกิจใด ก็ให้จัดเป็นรายได้ลงในสายธุรกิจนั้น เช่น สนับสนุนการให้บริการด้านการ โอนเงินระหว่าง ธพ. ให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement หรือหากสนับสนุนการให้บริการ โอนเงินระหว่างบัญชีภายใน ธพ. เดียวกัน และภายในประเทศ ก็ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking เป็นต้น</p>
41	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้คำปรึกษาด้านการลงทุนและ Asset management แก่ลูกค้ารายย่อยที่มียอดเงินในบัญชีสูง จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking ใช่หรือไม่</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้คำปรึกษาด้านการลงทุนแก่ลูกค้ารายย่อยลงในสายธุรกิจ Retail banking ส่วนรายได้จากการรับบริหารการลงทุนให้กับลูกค้ารายย่อยให้จัดลงในสายธุรกิจ Asset management</p>
42	<p>รายได้จากการบริการรับจ้างพิมพ์ชื่อลูกค้าในเช็คของ ธพ. และส่งเช็คให้แก่เจ้าหน้าที่ทางการค้าจัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking หรือ Payment and settlement</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้จากการบริการรับจ้างพิมพ์ชื่อลูกค้าในเช็คและส่งเช็คให้เจ้าหน้าที่ทางการค้าลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเป็นรายได้ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีเงินฝาก (ประเภทกระแสรายวัน)</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
Commercial banking		
43	<p>ดอกเบี้ยจ่ายตามตัวอย่างต่อไปนี้อยู่ในสายธุรกิจ Commercial Banking ใช่หรือไม่</p> <p>(1) ดอกเบี้ยจ่ายจากการออกหุ้นกู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนที่ ธพ. สามารถนับเป็นกองทุนชั้นที่ 2 ได้ เช่น ดอกเบี้ยจ่ายจากเงินกู้ยืมระยะสั้น / ระยะยาวประเภทหุ้นกู้ด้อยสิทธิชนิดแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญที่จ่ายให้กับผู้ให้กู้ยืมในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น - ส่วนที่ ธพ. ไม่สามารถนับเป็นกองทุนชั้นที่ 2 ได้ เช่น ดอกเบี้ยจ่ายจากเงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิชนิดไม่มีหลักประกันที่จ่ายให้กับผู้ให้กู้ยืมเป็นสกุลเงินบาท เป็นต้น <p>(2) ดอกเบี้ยจ่ายจากเงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วเงินอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (FRN) ที่จ่ายให้กับผู้ให้กู้ยืมในประเทศ</p>	<p>ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการออกหุ้นกู้ทั้งจำนวน (ไม่ว่าจะนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้หรือไม่) รวมทั้งดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการออกตั๋วเงินและการกู้ยืม ให้ ธพ. นำมาหักจาก Gross income ได้ เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่นำมาซึ่ง Source of fund ส่วนการจัดสรรค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปยังสายธุรกิจใดนั้น ให้ ธพ. พิจารณาว่า Source of fund ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในสายธุรกิจใด ก็ให้จัดเป็นค่าใช้จ่ายในสายธุรกิจนั้น</p>
44	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ จัดเป็น Commercial banking ใช่หรือไม่</p> <p>(1) รายได้ค่าธรรมเนียมการออก L/C เช่น ค่าธรรมเนียมรับจากการแจ้งแก้ไข L/C ค่าธรรมเนียมในการออก L/C เป็นต้น</p> <p>(2) รายได้จากค่าธรรมเนียมการให้วงเงินเพิ่ม เพื่อให้สามารถผ่านเช็คเคลียร์ริงได้สำหรับลูกค้าที่มีวงเงินเต็ม</p> <p>(3) รายได้ค่าธรรมเนียมที่ ธพ. ได้รับเพื่อเป็นค่าบริการบัญชีเงินฝาก Vostro ที่สถาบันการเงินอื่นมีไว้กับ ธพ. เพื่อใช้ประโยชน์ในการหักบัญชีระหว่างกัน</p>	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากการออก L/C และการให้วงเงินเพิ่มตามข้อ (1) และข้อ (2) ให้ ธพ. พิจารณาตามประเภทของลูกค้า หากเป็นลูกค้ารายย่อยให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking และหากเป็นลูกค้ารายใหญ่ให้จัดลงในสายธุรกิจ Commercial banking ส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมในการรักษาสัญชี Vostro ตามข้อ (3) ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับบัญชีเงินฝาก</p>
45	<p>ค่าใช้จ่ายในการประเมินมูลค่าหลักประกันให้กับบริษัทผู้ประเมินราคาอิสระภายนอกที่ ธพ. เป็นผู้จ่าย นำมาหักจาก Gross income ได้หรือไม่</p>	<p>ธพ. ไม่สามารถนำค่าใช้จ่ายในการประเมินมูลค่าหลักประกันที่ ธพ. เป็นผู้จ่ายมาหักจาก Gross income ได้ เนื่องจากถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม กรณีที่ ธพ. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนรับและจ่ายเงินในการหาบริษัทประเมินราคาที่คืนให้ลูกค้า ธพท. อนุญาตให้ ธพ. หักค่าใช้จ่ายดังกล่าวออกจาก Gross income ได้ โดยให้จัดเป็นค่าใช้จ่ายของสายธุรกิจ Retail banking หรือ Commercial banking ตามประเภทลูกค้า</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
46	ค่าธรรมเนียมรับจากการสำรวจหลักทรัพย์ ควรจัดลงในสายธุรกิจใด เนื่องจากมีบางธุรกรรมที่ ธพ. เก็บค่าสำรวจหลักทรัพย์แล้วไม่อนุมัติสินเชื่อ หรือลูกค้าไม่ใช่เงินกู้กับ ธพ.	ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมจากการสำรวจหลักทรัพย์ลงในสายธุรกิจ Commercial banking หรือ Retail banking ตามประเภทลูกค้า
47	ค่าธรรมเนียมรับในกรณีที่ ธพ. เข้าไปเป็นตัวแทนในการดูแลหลักประกันสินเชื่อให้กับลูกค้ารายใหญ่ จัดลงในสายธุรกิจ Retail brokerage ใช่หรือไม่	ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมในการดูแลหลักประกันสินเชื่อให้กับลูกค้ารายใหญ่ลงในสายธุรกิจ Commercial banking โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใหญ่ อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ ธพ. ไม่ได้ร่วมให้สินเชื่อ แต่เข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนดูแลหลักประกันเท่านั้น ให้จัดรายได้ดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Agency services
Payment and settlement		
48	รายได้ค่าธรรมเนียมจากธุรกรรมดังต่อไปนี้ จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement ใช่หรือไม่ <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการเรียกเก็บตามตัวเงิน เช่น เช็ค ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น ทั้งแก่ลูกค้ารายย่อยและลูกค้ารายใหญ่ - รายการเช็คคืน สำหรับระบบเรียกเก็บเงิน และระบบเช็คเรียกเก็บ 	ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการเรียกเก็บเงินตามตัวเงิน และรายการเช็คคืนดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Payment and settlement
49	รายได้ค่าธรรมเนียมจากธุรกรรมบริการรับซื้อ Draft / ข่าย Draft ดังต่อไปนี้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement ใช่หรือไม่ <ul style="list-style-type: none"> - ธพ. รับซื้อ Draft: ตราสารทางการเงินต่างประเทศที่ออกหรือสั่งจ่ายโดย ธพ. หรือสถาบันการเงิน (Drawer bank) ในต่างประเทศที่ผู้ส่งเงินจะจัดส่งตราสารทางการเงินไปให้ ธพ. (Drawee bank) ของผู้รับผลประโยชน์ ณ เมืองปลายทางเอง โดย Draft สั่งจ่ายเงินสกุลต่างประเทศ หรือสกุลเงินบาท Draft ที่ ธพ. รับซื้อแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. Draft Drawn on Us (สั่งจ่ายที่ ธพ. ผู้รับซื้อ) 2. Draft Drawn on Local Bank (สั่งจ่ายที่ ธพ. อื่นในประเทศไทย) 3. Draft Drawn on Abroad (สั่งจ่ายเงินที่ ธพ. ในต่างประเทศ) - ธพ. ข่าย Draft: ตราสารการเงินต่างประเทศของ ธพ. หรือของสถาบันที่ ธพ. เป็นตัวแทนอยู่ ให้แก่บุคคลทั่วไป เพื่อนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างการค้า 	ให้ ธพ. จัดรายได้จากธุรกรรมบริการรับซื้อ / ข่าย Draft ลงในสายธุรกิจ Payment and settlement

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
	<p>เดินทางท่องเที่ยว ติดต่อธุรกิจหรือศึกษาต่อในต่างประเทศฯ เช่น Draft BBL, Draft Citibank เป็นต้น ซึ่ง Draft นั้น ธพ. ส่งจ่ายเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับคำสั่งจ่ายที่ลูกค้านำมา</p>	
50	<p>จากตัวอย่างการจัดสรรรายได้จากการดำเนินงานตามเอกสารแนบ 5 ของประกาศ ธพท. ที่ สนส. 95/2551 ข้อ 4 ธพท. ให้คำจำกัดความของรายได้จาก Payment and settlement ว่าให้ "รวมถึงรายได้จากค่าธรรมเนียมในการให้บริการ โอนเงินและชำระเงินแก่ คู่สัญญาที่เป็น Wholesales" ในกรณีที่ถูกค่าธรรมเนียมโอนเงินระหว่าง ธพ. ผ่าน Bahtnet / Media Clearing หรือโอนเงินไปต่างประเทศผ่าน SWIFT จะจัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement ด้วยหรือไม่</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้จากค่าธรรมเนียมการให้บริการ โอนเงินและชำระเงินระหว่าง ธพ. หรือระหว่างประเทศลงในสายธุรกิจ Payment and settlement</p>
51	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากธุรกรรมที่ลูกค้าได้ใช้บัตรเดบิตของ ธพ. ผ่านตู้ ATM ในต่างประเทศจัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement ใช่หรือไม่</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการผ่านตู้ ATM ในต่างประเทศดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการโอนเงินระหว่างประเทศ</p>
52	<p>รายได้จากการจำหน่ายตั๋วเดินทางและ Cashier's check ให้แก่ลูกค้า Corporate จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking หรือ Commercial banking</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมจากการจำหน่ายตั๋วเดินทางและ Cashier's check ดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เนื่องจากเป็นรายได้จากการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับเช็คและตั๋วเงิน</p>
53	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจาก ธพ. อื่น ๆ เช่น ลูกค้าโอนเงินผ่านตู้ ATM / เคาน์เตอร์ของ ธพ. อื่นมาเข้าบัญชีเงินฝากของ ธพ. จัดลงในสายธุรกิจ Retail banking ใช่หรือไม่</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจาก ธพ. อื่น ๆ ดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เนื่องจากเป็นรายได้ที่ได้รับจากการ โอนเงินระหว่าง ธพ.</p>
54	<p>กรณีที่ลูกค้าถอนเงินจากตู้ ATM ต่าง ธพ. เกิน 3 ครั้ง ลูกค้าชำระค่าธรรมเนียมให้กับ ธพ. 3 บาท และมีการชำระค่าธรรมเนียมระหว่าง ธพ. 5 บาท นั้น ธพ. จะจัดรายได้ / ค่าใช้จ่ายดังกล่าวลงในสายธุรกิจอะไร โดย ธพ. เห็นว่า ค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระให้ต่าง ธพ. 5 บาท นั้น ควรเป็นต้นทุนที่สัมพันธ์กับรายได้ค่าธรรมเนียม 3 บาทที่ได้รับจากลูกค้า จึงเห็นว่าทั้งรายได้ / ค่าใช้จ่าย นี้ควรจัดลงในสายธุรกิจเดียวกัน</p>	<p>เห็นด้วยกับ ธพ. ว่ารายได้ค่าธรรมเนียมจากการถอนเงินจากตู้ ATM ต่าง ธพ. ที่รับจากลูกค้าและค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้ ธพ. อื่นควรจัดอยู่ในสายธุรกิจเดียวกัน โดยให้จัดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เนื่องจากเป็นการให้บริการ โอนเงินและชำระเงินระหว่าง ธพ.</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
Agency services		
55	<p>รายได้ดังต่อไปนี้ จัดลงในสายธุรกิจ Agency services ใช่หรือไม่</p> <p>(1) รายได้ค่าธรรมเนียมรับจากการที่ผู้ถือหน่วยลงทุน โอนเปลี่ยนทะเบียนหน่วยลงทุน</p> <p>(2) รายได้ค่าธรรมเนียมรับจากการจำหน่ายกองทุนเปิดให้ บลจ. รวมทั้งค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทนรายปีด้วย</p>	<p>รายได้ค่าธรรมเนียมจากการโอนเปลี่ยนทะเบียนหน่วยลงทุนตามข้อ (1) ให้ ธพ. จัดลงในสายธุรกิจ Agency services เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมจากการเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ (Registrar) ส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมจากการจำหน่ายหน่วยลงทุน รวมทั้งการเป็นตัวแทนรายปีตามข้อ (2) นั้น ให้ ธพ. แยกพิจารณา ดังนี้ รายได้ค่าธรรมเนียมจากการจำหน่ายกองทุนเปิดให้กับ บลจ. ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail brokerage เนื่องจากเป็นรายได้ค่าธรรมเนียมจากการเป็นตัวแทนจำหน่าย (Selling agent) ส่วนค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทนรายปี นั้น หากเป็นรายได้จากการทำหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ (Trustee) ให้จัดลงในสายธุรกิจ Agency services</p>
Retail brokerage		
56	<p>รายได้จากธุรกรรมต่อไปนี้ จัดลงในสายธุรกิจ Retail brokerage ใช่หรือไม่</p> <p>(1) ธุรกรรมตัวแทนแนะนำบริการของบริษัทในเครือ เช่น การให้เช่าซื้อ ประกันชีวิต เป็นต้น</p> <p>(2) การเป็นนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุนของบริษัทในเครือ</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้ค่าธรรมเนียมจากการแนะนำสินค้าและบริการของบริษัทในเครือตามข้อ (1) ลงในสายธุรกิจ Retail brokerage ส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมจากการเป็นนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุนตามข้อ (2) นั้น หากเป็นนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุนแก่ลูกค้ารายย่อย ให้จัดลงในสายธุรกิจ Retail brokerage แต่ถ้าเป็นนายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุนแก่ลูกค้ารายใหญ่ (เช่น นักลงทุนสถาบัน) ให้จัดลงในสายธุรกิจ Trading and sales</p>
ประเด็นอื่น ๆ		
57	<p>ธพ. สามารถจัดสรรดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินฝากประเภท Saving account, Fixed account และ Current account ไปตามดอกเบี้ยรับและส่วนลดรับที่ได้จากเงินให้สินเชื่อของ ธพ. ในสายธุรกิจ Commercial banking, Retail banking และ Trading and sales ได้หรือไม่ เนื่องจากเห็นว่าเงินฝากทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวเป็นแหล่งที่มาของ Source of fund ที่จะนำไปใช้ปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าต่าง ๆ รวมทั้ง ธพ. อื่น ๆ ด้วย</p>	<p>ธพ. สามารถจัดสรรดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินฝากไปตามสัดส่วนดอกเบี้ยรับและส่วนลดรับที่ได้จากเงินให้สินเชื่อตามวิธีดังกล่าวได้ ทั้งนี้ วิธีที่ ธพ. เลือกใช้ควรสะท้อนถึงแนวทางการทำธุรกิจของ ธพ. ได้ในระดับหนึ่ง และต้องถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (On consistency basis) พร้อมทั้งอธิบายถึงหลักการและเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้</p>
58	<p>การคำนวณฐานเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในรายงานที่นำเสนอให้ ธพท. ที่ผ่านมา ธพ. คำนวณโดยจัดสรรรายได้และค่าใช้จ่าย (ต้นทุนทางการเงิน) ให้แต่ละสายธุรกิจ โดยการให้ Cost of fund คุณด้วยขอลสินทรัพย์สุทธิของแต่ละสาย</p>	<p>ธพ. สามารถจัดสรรดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมดลงในแต่ละสายธุรกิจ โดยคำนวณตามสัดส่วนของดอกเบี้ยรับที่แต่ละสายธุรกิจได้รับ (ตามแนวทางข้อ 57) หรือแนวทางอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งรวมถึงการใช้ Fund transfer pricing อย่างไรก็ดี ก่อนที่ ธพ. จะ</p>

ข้อ	คำถาม	แนวคำตอบ
	<p>ธุรกิจ ยอดสินทรัพย์สุทธิ ได้จากการจำแนกรายการตามงบดุลทั้งด้านสินทรัพย์และหนี้สิน เข้าตามสายธุรกิจทั้งหมด ขอเรียนสอบถามว่า หาก ธพ. จะเปลี่ยนวิธีจัดสรรต้นทุนทางการเงินตามวิธีดังกล่าว มาเป็นวิธีจัดสรรดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมดให้แก่สายธุรกิจ โดยใช้วิธีคำนวณตามสัดส่วนของดอกเบี้ยรับที่แต่ละสายธุรกิจ ได้รับได้หรือไม่ หากมีการเปลี่ยนวิธีคำนวณดังกล่าว ธพ. ต้องส่งรายงานย้อนหลังหรือไม่ เนื่องจากผู้ตรวจสอบ ธพ. ได้เข้าตรวจวิธีคำนวณตามวิธีปัจจุบันแล้ว หาก ธพ. เปลี่ยนวิธีการคำนวณ สามารถเปลี่ยนได้ทันที หรือต้องรอให้มีผู้ตรวจสอบของ ธพ. เข้าตรวจก่อน</p>	<p>เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดสรรค่าใช้จ่ายตามวิธีดังกล่าว ธพ. ควรทบทวนนโยบายและหลักเกณฑ์ในการเชื่อมโยงรายได้จากการดำเนินงานสำหรับแต่ละสายธุรกิจ โดยนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติใช้นโยบายดังกล่าว (ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดประเภทสายธุรกิจที่ ธพท. กำหนดตามเอกสารแนบ 4 ของประกาศ ธพท. ที่ สนส. 95/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ) และแจ้งให้ ธพท. ทราบถึงเหตุผล และความจำเป็นก่อนนำมาใช้จริง</p>
59	<p>ธพ. ที่นำหลักการของ Fund transfer pricing (FTP) มาใช้เพื่อคำนวณหาความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงาน โดยมี Center Pool หรือหน่วยงาน ALCO ทำหน้าที่บริหาร Assets and liabilities ของ ธพ. และจัดการด้าน Interest rate risk ซึ่งหน่วยงาน Center Pool ดังกล่าวนี้อาจมีกำไรได้จากการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้หน่วยงานอื่นสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ต้องจ่าย ส่วนต่างของดอกเบี้ยรับสุทธิที่หน่วยงาน ALCO ได้รับนี้ควรจัดไว้ที่สายธุรกิจใด</p>	<p>ให้ ธพ. จัดรายได้ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหาร Asset and liabilities ทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Trading and sales</p>
60	<p>กรณีที่ ธพ. ใช้หลักการของ Fund transfer pricing โดยใช้อัตราดอกเบี้ยในการทำ FTP เพียงอัตราเดียว เช่น อัตราดอกเบี้ย 3-month BIBOR Rate กับทุกรายการของสินทรัพย์และหนี้สิน ธพท. มีความเห็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลระบบ G/L ของ ธพ. ไม่สามารถจัดแบ่งสินทรัพย์และหนี้สินได้ตาม Maturity</p>	<p>ธพ. ควรใช้อัตราดอกเบี้ยในการทำ FTP ที่สอดคล้องกับ Maturity ของสินทรัพย์และหนี้สิน เนื่องจากการใช้อัตราดอกเบี้ยเพียงอัตราเดียวกับทุกรายการของสินทรัพย์และหนี้สินไม่สะท้อนถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริง</p>

ประเด็นคำถาม – คำตอบสำหรับประกาศ ธพท. เรื่อง การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ 8 พ.ค. 2555

ข้อ	ประเด็น / คำถาม	แนวคำตอบ
ประกาศฯ และเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ		
1	ธพท. มีความคาดหวังอย่างไรในการอนุญาตให้ ธพ. พิจารณาเลือกใช้วิธี ASA หรือวิธี SA-OR	อ้างอิงตามประกาศ ธพท. ที่ สนส. 95/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ธพท. คาดหวังให้ ธพ. ที่มีการทำธุรกิจเต็มรูปแบบ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ (ธพ.) ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ยกเว้น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย (ธย.) เลือกใช้วิธี SA-OR เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ อย่างไรก็ตาม หาก ธพ. เห็นว่าในสายธุรกิจ Commercial banking และ Retail banking การใช้จ่ายคงค้าง (Loan amount) เป็น Proxy ที่ดีกว่าในการคำนวณฐานเงินกองทุนฯ ก็สามารถเลือกใช้วิธี ASA ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิธี SA-OR ได้
2	ตามที่ ธพท. กำหนดให้ ธพ. เสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติและแจ้งต่อ ธพท. ในกรณีที่ ธพ. มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและวิธีการจัดสรรค่าใช้จ่ายลงในสายธุรกิจ ขอให้ ธพท. ยกตัวอย่างว่า การเปลี่ยนแปลงกรณีใดบ้างที่ ธพ. จะต้องแจ้งให้ ธพท. ทราบ และหาก ธพ. ขอใช้วิธีปฏิบัติเดิมด้วยการรวบรวมเอกสารไว้ที่ ธพ. แล้วให้ผู้ตรวจการสถาบันการเงินเข้ามาตรวจสอบได้หรือไม่ เนื่องจาก ธพ. มีการทบทวนเปลี่ยนแปลงนโยบายและวิธีการจัดสรรค่าใช้จ่ายบ่อยมาก	ข้อกำหนดดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้ ธพท. และคณะกรรมการ ธพ. รับทราบการเปลี่ยนแปลงนโยบายหลักที่สำคัญในการจัดประเภทสายธุรกิจของ ธพ. เช่น นโยบาย Funds transfer pricing (FTP) ดังนั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดที่ปลีกย่อย เช่น การเปลี่ยนแปลงการจัดหมวดหมู่บัญชีภายใต้สายธุรกิจต่าง ๆ ธพ. ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ ธพท. หรือขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม ธพ. ต้องมีการบันทึกการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
การคำนวณ Gross income		
3	รายได้จากการรับชำระเงินเกินของลูกหนี้ที่รับซื้อมาซึ่งบันทึกบัญชีเป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการธนาคาร ต้องนำมานับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่	หากรายได้จากการชำระหนี้เกินมูลค่าดังกล่าวเกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของ ธพ. (Core businesses) กล่าวคือ มีรายได้ส่วนนี้เกิดขึ้นเป็นประจำหรือมีเป็นจำนวนมาก ธพ. ก็ควรนับรวมในการคำนวณ Gross income ด้วย
4	ภาษีธุรกิจเฉพาะและภาษีท้องถิ่นประเภทใดบ้างที่สามารถนำมาหักออกจาก Gross income ได้	รายได้ส่วนที่ต้องนำมานับรวมในการคำนวณ Gross income คือ รายได้ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของ ธพ. ดังนั้น ภาษีธุรกิจเฉพาะและภาษีที่เกี่ยวข้องกับรายได้ส่วนนี้เท่านั้น จึงจะสามารถนำมาหักออกจาก Gross income ได้
5	รายได้ต่อไปนี้ต้องนำมานับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่ (1) เงินชดเชยจากบริษัทประกันภัยสำหรับความเสียหายของอาคารและทรัพย์สิน เนื่องจากเหตุการณ์จลาจลในกรุงเทพฯ เมื่อเดือน พ.ค. 53 (2) รายได้ที่ ธพ. ได้รับจากการให้เช่าสถานที่ภายในสาขา ธพ. สำหรับการขายหรือ	รายได้ตามข้อ (1) – (2) ถือเป็นรายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ ธพ. (Non-core business) ซึ่งไม่ต้องรวมในการคำนวณ Gross income อย่างไรก็ตาม หาก ธพ. ต้องการยึดหลัก Conservative ก็สามารถนับรวมรายได้ดังกล่าวในการคำนวณ Gross income ได้ ส่วนรายได้ตามข้อ (3) เป็นรายได้ที่มีโอกาสเกิดขึ้น

ข้อ	ประเด็น / คำถาม	แนวคำตอบ
	<p>ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของบริษัทในเครือ (3) รายได้จากการชำระหนี้คืนของลูกค้าหนี้ที่ Write-off จากบัญชีไปแล้ว</p>	<p>จากการดำเนินธุรกิจตามปกติของ ธพ. ดังนั้น ต้องนับรวมในการคำนวณ Gross income ด้วย</p>
6	<p>อยากทราบแนวทางในการพิจารณาว่าค่าใช้จ่ายใดเป็นค่าใช้จ่ายทางตรงหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating expense)</p>	<p>ค่าใช้จ่ายทางตรง คือ ค่าใช้จ่ายที่สะท้อน Gross income ได้โดยตรง เช่น ค่าใช้จ่ายที่ ธพ. จ่ายให้ ธพท. เพื่อใช้บริการ Bahtnet เพราะถ้า ธพ. ไม่จ่ายค่าบริการนี้ให้กับ ธพท. แล้ว จะไม่สามารถให้บริการธุรกรรมการเงินให้กับลูกค้าได้ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating expense) เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขาย จะไม่สามารถแยกแยะได้ชัดเจนว่าทำให้เกิด Gross income เป็นมูลค่าหรือสัดส่วนเท่าใด</p>
7	<p>รายได้ที่ ธพ. เรียกเก็บจากลูกค้าและนำส่งต่อให้กับผู้ให้บริการภายนอก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจตามปกติของ ธพ. เช่น ค่าจัดส่งเอกสารประกอบการให้บริการ L/C ที่คิดจากลูกค้า และส่งต่อให้กับผู้ให้บริการ เช่น FedEx DHL จะต้องนับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่ ถ้าใช่มีแนวทางอย่างไร</p>	<p>ให้ ธพ. นับรวมรายได้ที่เรียกเก็บจากลูกค้าดังกล่าวเป็น Gross income ในเบื้องต้น จากนั้นจึงนำค่าใช้จ่ายทางตรง (ตามแนวทางการพิจารณาที่ได้ชี้แจงไว้ในข้อ 6) ที่จ่ายให้กับผู้ให้บริการภายนอกมาหักออกภายหลัง</p>
8	<p>ค่าใช้จ่ายต่อไปนี้เป็นค่าใช้จ่ายประเภทใดและสามารถนำมาหัก Gross income ได้หรือไม่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ค่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาในการต่อสู้ฟ้องร้องคดีต่าง ๆ ของ ธพ. หรือร่างสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจหลักของ ธพ. (2) ค่าแปลเอกสารสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจหลักของ ธพ. (3) ค่าจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจหลักของ ธพ. (4) ค่าใช้จ่ายจากการรับผิดชอบลูกค้าที่ใช้บริการตู้ ATM ของ ธพ. แล้วเกิดการโจรกรรมหรือชิงทรัพย์ระหว่างทำรายการ (5) รางวัลสำหรับผู้แทนขายที่ทำยอดขายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น Package ทัวร์ต่างประเทศ หรือรางวัลอื่น ๆ ที่ผันแปรตามยอดขาย (6) ค่าปรับที่จ่ายให้ทางการ เช่น ค่าปรับเนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งการของ ธพท. เป็นต้น 	<p>ตามแนวทางการพิจารณาที่ได้ชี้แจงในข้อ 6 ค่าใช้จ่ายดังกล่าวถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งตามหลักเกณฑ์ไม่ได้รับอนุญาตให้นำมาหักจาก Gross income</p>

ข้อ	ประเด็น / คำถาม	แนวคำตอบ
9	<p>ค่าเผื่อที่เกี่ยวกับความเสี่ยงด้านตลาดต่อไปนี้อยู่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินมูลค่ายุติธรรมสำหรับตราสารอนุพันธ์ในบัญชีเพื่อค้า สามารถนำมาหักจาก Gross income ได้หรือไม่</p> <p>(1) Bid / offer reserve เป็นการปรับราคาที่ใช้ประเมินมูลค่ายุติธรรมให้เป็นราคาเสนอซื้อ / ขายตามฐานะ (Position) ของ ธพ.</p> <p>(2) Counterparty risk เป็นการปรับความเสี่ยงด้านเครดิตตามรายคู่สัญญา</p> <p>(3) Volatility reserve เป็นการปรับความผันผวนของราคาสำหรับตราสารอนุพันธ์ประเภท Interest rate option</p> <p>(4) Model reserve เป็นการปรับค่าความเบี่ยงเบนของราคาที่คำนวณจากแบบจำลองสำหรับตราสารอนุพันธ์ที่ซับซ้อน</p>	<p>ค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีลักษณะเป็นเงินสำรอง ซึ่ง ธพท. ไม่อนุญาตให้นำมาหักจาก Gross income</p>
การจัดประเภทสายธุรกิจ (มีเฉพาะสายธุรกิจที่มีคำถาม)		
10	<p>รายได้จากธุรกรรมการบริหารสภาพคล่องระหว่างวัน เช่น Interest received – REPO กับ ธพท. และ Interest received – Loan to domestic / Foreign FIs (Inter-bank) ต้องจัดลงในสายธุรกิจใด</p>	<p>ให้จัดรายได้ที่เกิดขึ้นทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Trading and sales เนื่องจาก ธุรกรรมดังกล่าวเป็นการบริหารสภาพคล่องของ ธพท.</p>
11	<p>ธพ. สามารถปันส่วนกำไร (ขาดทุน) จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไปตามสายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น Retail banking สำหรับกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นที่ Counter และสาขา และ Trading and sales สำหรับกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นที่หน่วยงาน Treasury ได้หรือไม่</p>	<p>หาก ธพ. มีนโยบายที่ชัดเจนรองรับการแบ่งต้นทุน / รายได้จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ธพ. สามารถนำวิธีการปันส่วนกำไร (ขาดทุน) (เช่น ในลักษณะ Fund transfer pricing (FTP)) มาใช้ได้ โดยกำไร (ขาดทุน) จะถูกกระจายไปยังสายธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น Trading and sales (สำหรับหน่วยงาน Treasury) หรือ Retail banking (สำหรับสาขาหรือ Counter แลกเปลี่ยนเงิน) อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ ธพ. ไม่ได้มีการกระจายต้นทุน / รายได้ตามวิธีที่กล่าวมานี้ ธพ. จะต้องจัดกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดขึ้นทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Trading and sales</p>

ข้อ	ประเด็น / คำถาม	แนวคำตอบ
12	รายได้จากการให้บริการบัตรเครดิตต่อไปนี้เป็น ค่าสมัครบัตรเสริม ค่าติดตามทางถามหนี้ ค่าขอ Statement จัดลงในสายธุรกิจใด	ให้จัดรายได้ดังกล่าวลงในสายธุรกิจ Retail banking เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการให้บริการบัตรเครดิต
13	ดอกเบี้ยรับจากการใช้เครื่องมือทางการเงินในกลุ่มของ Interest rate swap (IRS) เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสำหรับ Portfolio สินเชื่อ Corporate ต้องจัดลงในสายธุรกิจใด	เนื่องจากการใช้ IRS ดังกล่าวเป็นการป้องกันความเสี่ยงของ Portfolio สินเชื่อรายใหญ่ของ ธพ. ดังนั้น ให้จัดรายได้ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นลงในสายธุรกิจ Commercial banking
14	รายได้ค่าบริการจัดการทางการเงินครบวงจรให้แก่บริษัทเอกชน ได้แก่ Cash management การดูแลจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ / ลูกหนี้ผ่านบริการ Auto debit และ Auto credit (มีลักษณะเป็นการตัดบัญชีรายเดือน) และบริการจ่ายเงินเดือนพนักงาน (Payroll) ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับหลายสายธุรกิจ ต้องจัดสรรรายได้อย่างไร	<p>(1) ในกรณีที่ ธพ. ไม่สามารถจำแนกรายละเอียดของธุรกรรมได้เนื่องจากการคิดค่าธรรมเนียมแบบเหมาจ่าย ให้ ธพ. จัดรายได้ทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement เพราะเกี่ยวข้องกับการโอนเงินและชำระเงิน</p> <p>(2) ในกรณีที่ ธพ. สามารถจำแนกรายละเอียดธุรกรรมได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้จัดรายได้จากธุรกรรม Cash management และธุรกรรมการโอนเงินระหว่างธนาคารทั้งหมดลงในสายธุรกิจ Payment and settlement และ - ให้จัดรายได้จากธุรกรรมการโอนเงินภายในธนาคารเดียวกันลงในสายธุรกิจ Retail banking
15	รายได้จากการให้บริการรับชำระค่าสาธารณูปโภคหรือค่าบริการต่าง ๆ ถือว่าเป็นธุรกิจหลักที่ต้องนับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่ หากใช่ ให้จัดลงในสายธุรกิจใด	การรับชำระค่าสินค้าหรือบริการถือว่าเป็นธุรกิจตามปกติของ ธพ. ซึ่งจะต้องนับรายได้ค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นในการคำนวณ Gross income ด้วย โดยให้จัดลงในสายธุรกิจ Agency services
16	รายได้จากการให้บริการบริษัทลูกในลักษณะของงาน Back office ต้องนับรวมในการคำนวณ Gross income หรือไม่ หากใช่ ให้จัดลงในสายธุรกิจใด	รายได้จากการให้บริการที่เป็นการใช้ทรัพยากรส่วนเกินของ ธพ. ในรูปแบบ Back office ทุกกรณีถือว่าเป็นรายได้จากการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ ธพ. ที่จะต้องนับรวมในการคำนวณ Gross income ส่วนการพิจารณาจัดรายได้ลงในสายธุรกิจ ให้ ธพ. พิจารณาว่าการให้บริการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสายธุรกิจใดเป็นหลัก เช่น หากเป็นการให้บริการ Back office ประเภทโอนเงิน/ชำระเงิน ให้จัดรายได้ลงในสายธุรกิจ Payment and settlement หรือหากเป็นการให้บริการในด้านที่ไม่สามารถจัดรายได้ลงในสายธุรกิจหลักใด ๆ ได้ เช่น งานด้านกฎหมายและการเงิน ให้ ธพ. จัดรายได้ลงในสายธุรกิจ Agency service

ข้อ	ประเด็น / คำถาม	แนวคำตอบ
17	ตามที่ ธปท. อนุญาตให้ ธพ. จัดสรรดอกเบี้ยจ่ายตามรายได้ที่ได้รับจากการนำเงินซึ่งมีต้นทุนเป็นดอกเบี้ยจ่ายดังกล่าวไปลงทุนหรือปล่อยสินเชื่อในสายธุรกิจ Trading and sales, Retail banking และ Commercial banking อยากทราบว่า ธพ. มีวิธีการจัดสรรดอกเบี้ยจ่ายที่เป็นวิธีการมาตรฐานหรือไม่	ธพ. ไม่ได้กำหนดวิธีการมาตรฐานในการกระจายดอกเบี้ยจ่าย แต่ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ ธพ. ในการพิจารณาความเหมาะสมของวิธีการที่เลือกใช้เอง เช่น อาจจัดสรรไปตามสัดส่วนของรายได้ที่เกิดขึ้นจากการนำเงินซึ่งมีต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายดังกล่าวไปลงทุนหรือปล่อยสินเชื่อ เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่ว่า ธพ. จะใช้วิธีการใดในการกระจายดอกเบี้ยจ่ายต้องเป็นไปตามหลักการที่ว่า วิธีการที่เลือกใช้ต้องมีหลักการที่สมเหตุสมผล สามารถสะท้อนแนวปฏิบัติในการจัดสรรต้นทุนไปยังสายธุรกิจต่าง ๆ ของ ธพ. มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และนำไปใช้อย่างสอดคล้องทั่วทั้งองค์กร (On consistency basis) และต้องแจ้งให้ ธพท. ทราบก่อนนำมาใช้จริง
การรายงานข้อมูล		
18	การจัดส่งแบบรายงานการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายทุกครั้งก่อนส่งรายงานให้ ธพท. หรือไม่	ตามหลักเกณฑ์ไม่ได้กำหนดให้ ธพ. ต้องขออนุมัติคณะกรรมการก่อนการจัดส่งแบบรายงานฯ โดยให้เป็นไปตามการมอบอำนาจภายในของ ธพ. เอง อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการควรได้รับรู้ฐานะความเสี่ยงด้านปฏิบัติการโดยรวมของ ธพ. อย่างสม่ำเสมอด้วย
19	Gross income ที่นำมาคำนวณเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกของ ธพ. ก่อนนำมาใช้จัดทำแบบรายงานฯ หรือไม่ และภายหลังหาก ธพ. มีการปรับปรุงรายการบัญชี ซึ่งส่งผลให้ Gross income เปลี่ยนแปลงไป ธพ. สามารถส่งแบบรายงานฯ ชุดใหม่เพิ่มเติมได้หรือไม่ นอกจากนี้ ธพท. มีวิธีการติดตามการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของแบบรายงานที่ ธพ. จัดส่งเข้ามาอย่างไรบ้าง	ข้อมูลตามแบบรายงานฯ ที่จัดส่งให้กับ ธพท. ควรสอดคล้องกับงบการเงินของ ธพ. ทั้งนี้ ธพ. ต้องจัดส่งข้อมูลตามแบบรายงานฯ ให้กับ ธพท. ตามกำหนดเวลา (ภายใน 21 วันหลังจากสิ้นงวดการรายงาน) โดยภายหลังหากมีการปรับค่ารายการในงบการเงิน ธพ. จะต้องจัดส่งแบบรายงานเข้ามาใหม่ เพื่อให้ข้อมูลตามแบบรายงานสอดคล้องกับงบการเงิน โดยข้อมูลที่ส่งเข้ามาใหม่ผ่านระบบ DMS จะถูกบันทึกให้เป็น New version โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะไม่นับที่กซ้ำข้อมูลเดิม เพื่อให้ ธพท. สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลดังกล่าวได้